

STRATEGIJA
RAZVOJA
KULTURE V
MESTNI OBČINI
MARIBOR V
OBDOBJU
2022-2026

STRATEGIJA RAZVOJA KULTURE

I UVOD **5**

I.1 V značaj vtkana, povezuje in vabi. Kultura. **7**

I.2 Izhodišča **8**

I.3 Metodologija **10**

II POSLANSTVO, VREDNOTE IN NAČELA **12**

III SHEMA 2022–2026 **17**

IV STANJE IN RAZVOJNE PRILOŽNOSTI V KULTURI **20**

IV.1 Povzetek *Pregleda uresničevanja ukrepov Lokalnega programa za kulturo Mestne občine Maribor v obdobju 2015–2020* **22**

IV.2 Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti **24**

IV.3 Pregled in mnenja deležnikov **26**

IV.4 Na področjih kulture in umetnosti **31**

IV.5 Prečna področja **38**

IV.6 Javna kulturna infrastruktura **46**

V STRATEGIJA **51**

V.1 Vizija **52**

V.2 Strateški cilji **52**

V.3 Specifični/operativni cilji **54**

VI NAČRT SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA URESNIČEVANJA STRATEGIJE **57**

VII SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC IN KRAJŠAV **60**

VIII VIRI **65**

IX PRILOGE **69**

IX.1 Gibanje financiranja v obdobju 2014–2021 **70**

IX.2 Javni zavodi na področju kulture v MOM **74**

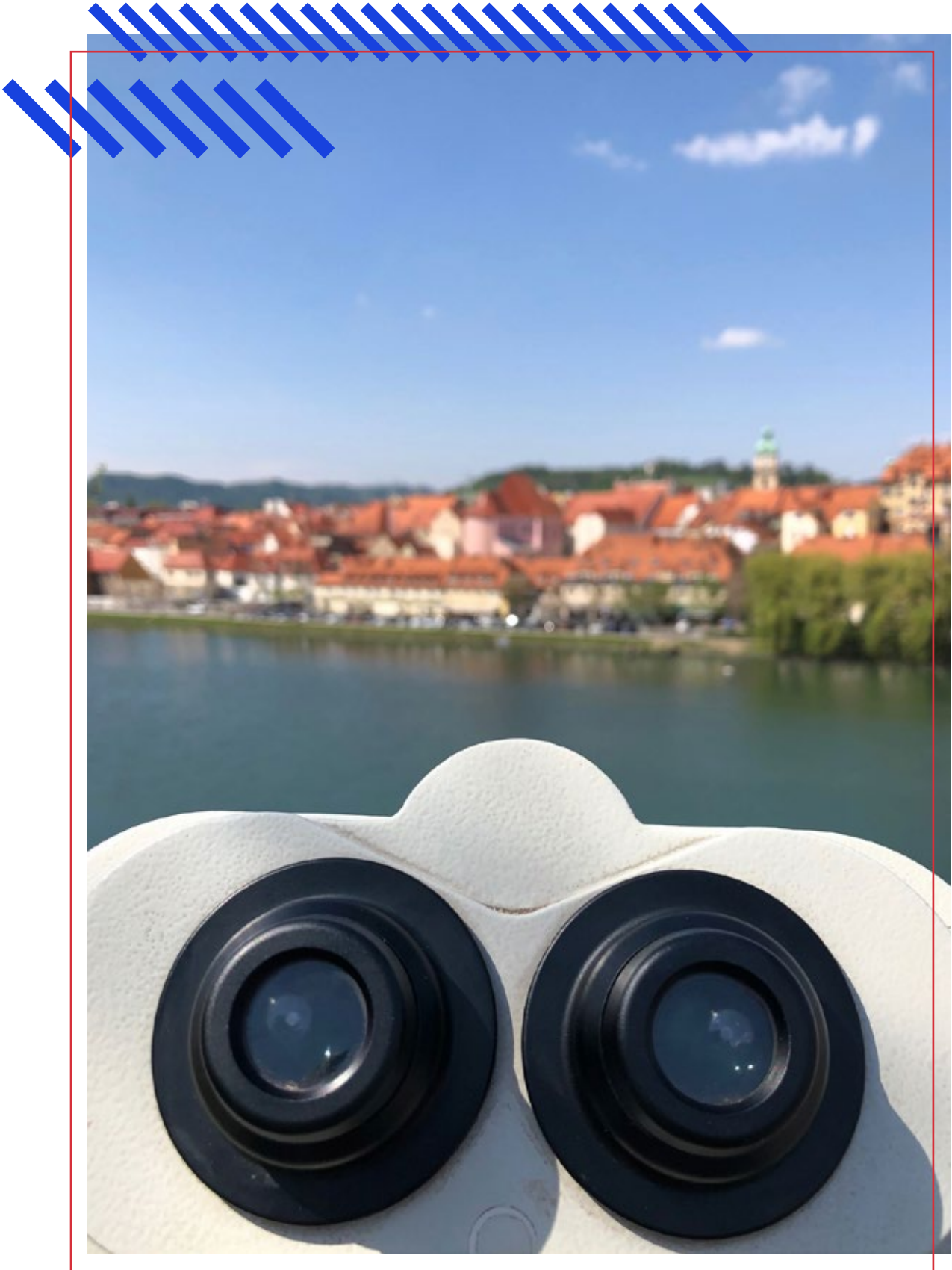
IX.3 Investicijski projekti **75**

AKCIJSKI NAČRT

X AKCIJSKI NAČRT **76**

- X.1 Organizacija in redno sestajanje kolegija vodstva MOM z javnimi deležniki na področju kulture **78**
- X.2 Oblikovanje stalnih in/ali projektnih delovnih skupin deležnikov na področju kulture **80**
- X.3 Razvojno povezovanje uradov MOM **82**
- X.4 Razvoj enotnega digitalnega orodja za kulturne producente, ustvarjalce in uporabnike na področju kulture **84**
- X.5 Ureditev dostopanja do javne kulturne infrastrukture za kulturne producente in ustvarjalce **86**
- X.6 Izvajanje skupne kulturne promocije in trženja kulturnih vsebin **88**
- X.7 Priprava in izvajanje trajnega programa na vseh področjih kulturno-umetnostne vzgoje **90**
- X.8 Razvoj modelov upravljanja novih kulturnih središč **92**
- X.9 Podpora javnim kulturnim programom širšega pomena **94**
- X.10 Podpora novim vsebinam, ki jih pripravljajo vsebinski konzorciji oz. mreže producentov **96**
- X.11 Vzpostavitev systemskega skrbnika in podpornih dejavnosti za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja **98**
- X.12 Razvoj doživljajskih poti po dediščini Lenta in mariborske industrije **100**
- X.13 Razvoj umetniške transverzale **102**
- X.14 Razvoj Maribora z okolico v filmsko lokacijo **104**
- X.15 Pričetek procesa vzpostavitve skupnostnih prostorov za kulturne programe zunaj mestnega jedra **106**
- X.16 Posodobitev izhodišč za letno načrtovanje javnih zavodov v ustanoviteljstvu MOM na področju kulture **108**
- X.17 Prenova obstoječih programskih in projektnih razpisov, uvedba razpisov za nova področja in sofinanciranje za kulturne projekte, izbrane na razpisih EU **110**
- X.18 Povečanje sredstev za kulturne programe **112**
- X.19 Ureditev področja varovanja kulturne dediščine ter investicije in investicijsko vzdrževanje javne kulturne infrastrukture **114**
- X.20 Strokovno kadrovanje na področju kulture **116**
- X.21 Spremljanje zaključevanja ukrepov v teku iz LPK 2015–2020 **118**

I UVOD

I.1 V značaj vtkana, povezuje in vabi. Kultura.

MARIBOR IMA ZNAČAJ. Naplavine **prepišne preteklosti** so bogate in zanimive. Čas je, da te značajske poteze postanejo točke (samo)identifikacije, predvsem pa potentne razvojne poti. Prostora za instrumentalizacijo kulture, umetnosti in dediščine na tej poti ne bi smelo biti, veliko pa lahko naredimo za njihovo **negovanje** in zagotavljamo pogoje za razcvet, saj kultura in umetnost **značajsko** zaznamujeta mesto.

MARIBOR JE DOGOVOR. Skupnostni dogovor in **sobivanje raznorodnega** se izrazito razodevata skozi kulturo, umetnost in dediščino. V središču strategije je zato nuja celovite osvetlitve fenomena kulture in **široke skupnostne vključenosti**. Brez tega mestni kulturni ekosistem ne more postati vitalnejši. Pot okrepitve pretoka, povezovanja in prepletanja, vzpostavljanja sinergij in kulturnega brbotanja ni odvisna le od ustvarjalcev in producentov. **Trajno uresničevanje zavez** in spodbud razvoja je del dogovora v pristojnosti odločevalcev.

MARIBOR JE NAVDIH. V središču sodobnih pogledov na upravljanje sta **kakovost storitev in zadovoljstvo odjemalcev**. Kultura, umetnost in dediščina, nesporno suverena in samozadostna področja, se morajo spoprijeti s konkurenco. Kulturna izkušnja mora odjemalca **zapeljati**, kulturni kapital širiti mreže tudi izven središča mesta in v regijo, vzgajati je treba nove generacije, ki jim bo kultura samoumevna sestavina bivanja. Ključ je v nas samih: **ohranjati in razvijati** to, kar smo, in tisti, ki nas bodo obiskali, bodo to prepoznali.

Pred Mariborom je **ново razvojno kulturno obdobje** in pot mu tlakuje nova kulturna strategija. Mesto se razvija, kar odslikavajo tudi veliki kulturni infrastrukturni projekti. Zidove, prostore in trge bo treba osmisлити, jih napolniti z vsebinami in s programi, izkoristiti njihove potenciale. Predvsem pa dobro naoljiti in oživčiti mestni kulturni ekosistem. **Na prelomnici smo.**

mag. Klemen Brvar
vodja Urada za kulturo in mladino
Mestne občine Maribor

I.2 Izhodišča

Strategija razvoja kulture Mestne občine Maribor za obdobje 2022–2026 (SRK) je tretji razvojni strateški dokument, ki opredeljuje smernice, prioritete, ukrepe in cilje na področju kulture. Oblikovala ga je strokovna komisija, ki jo je 7. septembra 2021 imenoval župan Aleksander Saša Arsenovič iz strokovnjakov na različnih področjih kulture in občinske uprave. Sestavljajo jo dr. Karolina Babič, mag. Klemen Brvar, Urška P. Černe, Aleš Novak, Marko Podjavoršek in Mojca Redjko. Administrativno podporo in statistične podatke je komisiji zagotavljal Urad za kulturo in mladino (UKM MOM).

Sprejetje lokalnega programa za kulturo je zakonsko predpisan¹ in sistemsko načrtovan ukrep, ki **spodbuja in usmerja prizadevanja lokalne skupnosti za celovit razvoj področja kulture**. *Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo* določa, da javni interes za kulturo temelji na zagotavljanju javnih kulturnih dobrin, s katerimi se uresničuje kulturni razvoj Slovenije in slovenskega naroda. Zanj skrbijo Republika Slovenija in lokalne skupnosti. Skladno z določbami omenjenega krovnega zakona na področju kulture lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje štirih let, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje.

SRK se uvršča med lokalne razvojne strategije, usklajena je z *Resolucijo nacionalnega programa za kulturo*² (*ReNPK 2022–2029*; Uradni list RS, št. 29/22), Državni zbor jo je sprejel 22. februarja 2022, ki želi slovensko kulturo uveljaviti kot pomemben razvojni dejavnik in jo povezati z drugimi sektorji; s *Strategijo razvoja Maribora 2030*³, ki predstavlja dolgoročne strateško-razvojne smernice politike razvoja Mestne občine Maribor (MOM); ter s *Strategijo razvoja Slovenije 2030*⁴, katere cilj je zagotoviti kakovostno življenje za vse. SRK je usklajena tudi z *Novo evropsko agendo za kulturo*⁵, s katero se je Evropska komisija odzvala na poziv evropskih voditeljev, naj se s kulturo in z izobraževanjem stori več za ustvarjanje bolj povezane družbe in ponudi vizije privlačne EU. Njen cilj je izkoristiti celoten potencial kulture za pomoč pri vzpostavitvi bolj vključujoče in pravične Unije, ki podpira inovacije, ustvarjalnost ter trajnostna delovna mesta in rast.

SRK je zasnovana kot **temeljni dokument razvojnega načrtovanja kulturnih politik in ukrepov v lokalni skupnosti**, pojasnjuje obstoječe stanje, utemeljuje vizijo razvoja in določa javni interes, predlaga prioritete in področne cilje. Osnovni namen tega dokumenta je MOM in deležnikom s

1 14. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg in 3/22 – ZDeb)

2 Dostopno na: <http://pilsrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=RES0141> (na dan 11. 4. 2022).

3 Dostopno na: <https://maribor.si/mestna-obcina/strateski-dokumenti/strategija-razvoja-maribora-2030/> (na dan 11. 4. 2022).

4 Dostopno na: https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/SVRK/Strategija-razvoja-Slovenije-2030/Strategija_razvoja_Slovenije_2030.pdf (na dan 11. 4. 2022).

5 Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0267> (na dan 11. 4. 2022).

področja kulture omogočiti vsebinsko in časovno usklajeno ter povezano načrtovanje in izvajanje kulturnih politik in razvojnih ukrepov, ob tem pa uveljaviti razumevanje, kako kulturo vključevati v druge področne strategije in z njimi povezane politike. V preteklosti je bil tak pristop skromen, razvojni in multiplikativni potencial za razvoj lokalne skupnosti pa prezrt. Ob konkretno merljivih učinkih ima SRK tudi druge pomembne vplive, spodbuja namreč širše in vključujoče razprave o kulturi in umetnosti ter poudarja pomen povezovanja z drugimi področji, odločevalce opozarja, da je treba kulturo vključevati v javne politike in ustrezno načrtovati njeno organiziranost in financiranje, razvoj kulturno-umetnostne vzgoje in občinstev ter povezanost kulture z drugimi področji, tudi s turizmom, in s skupnostjo.

Priprava in sprejetje SRK je **prispevek k aktivaciji in povezovanju razpoložljivih potencialov lokalne skupnosti** s ciljem zagotoviti kakovostne, raznolike in dostopne vsebine na področju kulture, povezati skupnost, omogočiti razvoj ustvarjalnosti, utrditi njen družbeno razvojni pomen in postopoma preoblikovati identitetno podobo mesta.

I.3 Metodologija

Kulture in umetnosti v mestu ni mogoče enoznačno kvantitativno obravnavati, zato je za pripravo celovite SRK treba slediti metodologiji, ki je po eni strani najširše **participativna**, po drugi pa **strokovna** in podatkovno **verodostojna**. Strokovna komisija je pred oblikovanjem vizije in strateških ciljev opravila zbiranje podatkov, pridobivanje mnenj ter identifikacijo potreb in predlogov za razvoj, in sicer mnenj o stanju stvari in o predlogih za ukrepe po različnih skupinah deležnikov ter mnenj in predlogov strokovnjakov za posamezna področja kulture. Komisija je izvedla naslednje **aktivnosti**:

- Pridobivala je mnenja ter identificirala potrebe in priložnosti z vprašalniki in/ali intervjuji, prilagojenimi za raznovrstne skupine deležnikov: javne zavode; ustvarjalce, producente, novinarje in pedagoške delavce; mestne četrti (MČ) in krajevne skupnosti (KS) ter samoorganizirane četrtne in krajevne zборе; za ustvarjalce iz kulturno-kreativnega sektorja (KKS); za organizacije mednarodnih skupnosti; za svetniške skupine in samostojne mestne svetnike; deležnike na področjih ljubiteljskih kulturnih dejavnosti in (posebej) organizacij znanja.
- Pripravila je obsežno anketo za širšo javnost, jo objavila na spletni strani MOM, in analizirala prejete rezultate.
- Obravnavala je celovito analizo⁶ stanja nevladnih organizacij (NVO) in samostojnih ustvarjalcev na področju kulture (SUK), ki jo je po naročilu MOM izvedel Zavod PIP – Pravni in informacijski center Maribor (kratko PIP) kot stičišče nevladnih organizacij Podravja.
- Sklicala je fokusna srečanja: fokusno skupino z NVO in SUK (v organizaciji PIP); informativno srečanje in delavnico z javnimi zavodi; fokusno skupino na temo javnih razpisov s predstavniki prijaviteljev na projektne in programske razpise ter z zaposlenimi na UKM MOM; fokusno skupino s predstavniki invalidskih podjetij in organizacij na področju socialnega vključevanja; delovna srečanja z javnimi zavodi na drugih področjih razvoja mesta.
- Za namene strokovnih konzultacij je v pripravo SRK vključila strokovnjake na posameznih področjih, in sicer: Marka Košana za vizualne umetnosti, dr. Tino Bohak Adam za glasbene umetnosti, Jožeta Slačka za intermedijske umetnosti, Primoža Ledinka za film in avdio-vizualne umetnosti, dr. Marka Meleta za kulturno dediščino in Miko Cimolini za oblikovanje in arhitekturo.⁷

6 Zavod PIP, 2021.

7 Njihovi prispevki so v dokumentu močno zgoščeni, saj namen tega besedila ni predstavljanje področij, temveč prikaz slabosti/prednosti/nevarnosti, predvsem pa razvojnih priložnosti kot izhodišča ukrepov. Prispevki so shranjeni v Arhivu SKR, katerega skrbnik je UKM MOM.

V vključujočem procesu priprave SRK je bilo pregledanih in analiziranih 178 opisnih odgovorov na **vpisalnike** in 664 odgovorov iz **ankete za širšo javnost**, upoštevani so bili **zapisniki fokusnih skupin** in individualnih **intervjujev** z več deset vključenimi organizacijami in s strokovnjaki.⁸ Skupina je pregledala druge **strateške dokumente** na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni, se seznanila s **pregledom uresničevanja preteklega LPK**, preučila **financiranje** kulture iz proračuna MOM v preteklih letih ter prečesala stanje na področju **javne mestne kulturne infrastrukture**.

Skupina je v zaključni fazi procesa iz mnogoterih in raznovrstnih informacij o stanju, potrebah in priložnostih izluščila skupna izhodišča ter presečišča razvoja kulture v Mariboru, kar je bila seveda zahtevna naloga. Zaveda se, da je morala številne dobre predloge prepustiti prihodnjim časom. Da bo SRK uresničljiv razvojni dokument, je potrebna osredotočena vizija z izbranimi strateškimi cilji, ki to vizijo podpirajo. Z namenom sledenja strateškemu cilju je skupina definirala **10** specifičnih oziroma operativnih ciljev, za namene doseganja teh specifičnih ciljev pa nato izoblikovala **21** ukrepov, ki s svojimi rezultati neposredno uresničujejo cilje in vodijo k uresničevanju vizije. Pripravljeno gradivo je komisija 7. maja 2022 predala UKM MOM, ki je opravil interno medsektorsko usklajevanje in uskladitev na ravni uradov, služb in z vodstvom MOM, nato pa oblikoval končno različico besedila, ki je posredovana v javno obravnavo.

Podlago strategije predstavljajo **vrednote** in **načela** kot horizontalna in v vseh ukrepih prisotna etična in strokovna vodila izvajanja kulture politike MOM ter skupne vrednote ustvarjalcev na področju kulture, kot jih je skupina zaznala v procesu priprave SRK.

⁸ Vsa pridobljena gradiva, odgovori na vpisalnike, obdelava odgovorov ter zapisniki, so shranjeni v Arhivu SRK, katerega skrbnik je UKM MOM.

II

POSLANSTVO,
VREDNOTE IN
NAČELA

Temeljni javni interes na področju kulture je **interes za ustvarjanje, posredovanje in varovanje kulturnih dobrin**, ki se bo uresničeval z zagotavljanjem pogojev zanje. Nosilec tega javnega interesa je MOM.

Poslanstvo MOM na področju kulture je zagotavljanje javnih kulturnih dobrin za vse prebivalke in prebivalce, pri čemer je posebna skrb usmerjena v spodbujanje produkcije **kakovostnih, dostopnih in raznolikih** kulturnih vsebin. MOM bo svoje poslanstvo uresničevala z zagotavljanjem finančnih, infrastrukturnih, organizacijskih in drugih pogojev za delovanje javnih kulturnih zavodov, NVO s področja kulture, ljubiteljskih kulturnih društev, samostojnih ustvarjalcev ter drugih organizacij, ki delujejo v javnem interesu in ustvarjajo kakovostne kulturne vsebine na območju MOM.

Delovanje MOM na področju kulture bo temeljilo na vrednotah transparentnosti, enakopravnosti, družbene in okoljske pravičnosti, odprtosti in medkulturnega povezovanja.

SHEMA 2022-2026

Raznolika in bogata kulturna ustvarjalnost sooblikuje podobo Maribora, bogati in osmišlja življenje prebivalcev ter dviguje privlačnost mesta za obiskovalce.

Producenti in ustvarjalci na področju kulture delujejo povezano in usklajeno, v urejenem sistemskem okolju z ustreznimi spodbudami in podporo MOM.

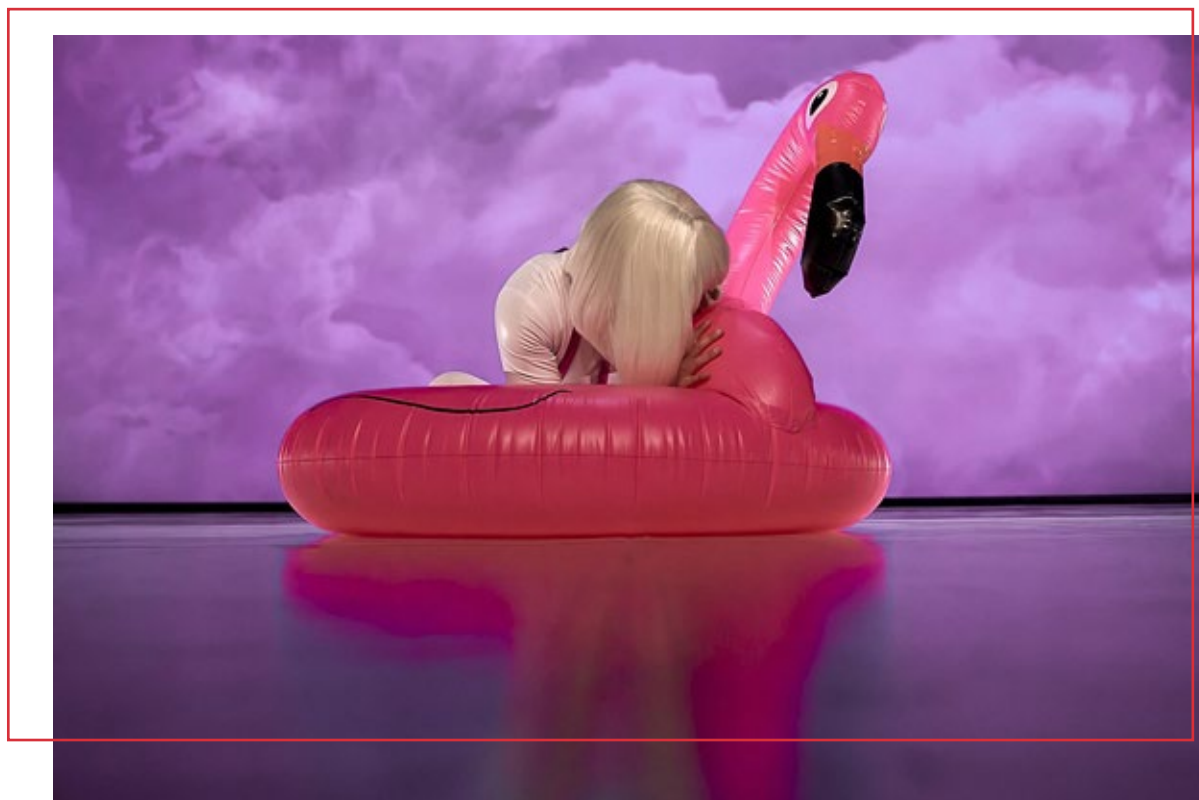

Kultura je prepoznavna in uveljavljena kot pomemben razvojni dejavnik mesta in regije, navdihuje in povezuje mestne potenciale, vključena je v druge področne strategije in politike.

S T R A T E Š K I C I L J I

SPECIFIČNI CILJI

- › Uveljaviti razvojno in povezovalno vlogo kulture
- › Okrepiti dejavnosti razvoja občinstev
- › Zagotoviti ustrežnejšo časovno in prostorsko porazdelitev kulturnih vsebin
- › Razviti skupna podporna orodja kulturne produkcije
- › Spodbuditi sodelovanje na področju kulture, še posebej med institucionalnimi in neinstitucionalnimi kulturnimi producenti
- › Vzpostaviti učinkovito upravljanje javne kulturne infrastrukture
- › Vzpostaviti podporno okolje za razvoj in delovanje kulturnega in kreativnega sektorja
- › Povečati proračunska sredstva za področje kulture
- › Spodbuditi profesionalizacijo delovanja nevladnega sektorja kulture
- › Spodbuditi okoljski in digitalni prehod na področju kulture

V I Z I J A

Maribor je kulturno središče regije,
privlačno za ustvarjanje in bivanje, zanimivo
za obiskovalce iz drugih slovenskih mest
in tujine. Mesto z multikulturnim značajem
je priljubljeno prireditveno okolje in
vozlišče kreativnih pobud, usmerjeno v
nova zaveznitva pri oblikovanju skupne
prihodnosti.

IV
STANJE IN
RAZVOJNE
PRILOŽNOSTI V
KULTURI

IV.1 Povzetek Pregleda uresničevanja ukrepov Lokalnega programa za kulturo Mestne občine Maribor v obdobju 2015–2020⁹

V Lokalnem programu za kulturo Mestne občine Maribor v obdobju 2015–2020 (LPK) navedeni cilji in usmeritve po posameznih področjih so bili strnjeni v 46 (s podukrepi 58) ukrepov s pretežno operativno naravo, pri večini pa naj MOM za izvedbo zagotovi primerne pogoje. Skupaj jih je bilo izvedenih 12, delno izpolnjenih 17, 6 jih je v izvedbi, 23 pa jih ni bilo realiziranih oziroma niso bili uspešni.

Ključna ugotovitev je neuresničitev ukrepa zagotovitve informacijske podpore za spremljanje doseganja ciljev s kazalci, ki bi merili kulturni razvoj mesta in pomen kulture za gospodarski, socialni in družbeni razvoj ter analizo občinstev in njihovih uporabniških navad. Niti ni bil ustanovljen Svet za kulturo (zadnji v nizu ukrepov), ki bi kot neodvisno telo spremljal izvajanje strategije, predlagal dopolnitve in spremembe, obravnaval odprta vprašanja kulture v mestu ter svetoval vodstvu o tekoči kulturni politiki mesta. MOM ni zagotovila večine pogojev za izvajanje: uskladitve vseh mestnih politik, ki se stikajo s kulturo (npr. kulturni turizem), in potrebne rasti proračunskih sredstev za kulturo; vlaganja v javno kulturno infrastrukturo so bila posamezna (Minoriti, Vojašniški trg); kadrovske in organizacijske okvirje UKM MOM so ostali nespremenjeni; mariborske kulturne potrebe v kulturni politiki in finančnih načrtih države do zaključka strateškega obdobja niso bile upoštevane (Rotovž, Mariborski grad); aktivna soudeležba nosilcev kulturne dejavnosti pri sprejemanju odločitev se je razvila v odsotnost dialoga. MOM pa je uveljavila pravočasno sprejemanje in izvajanje dvoletnega proračuna ter prednostno obravnavo kulturnih organizacij pri izvajanju programa javnih del v okviru zakonskih možnosti, dodatno je vzpostavila mehanizem neposredne proračunske participacije.¹⁰

Za presojo dejanske izvedljivosti večine ukrepov je pomemben vpogled v finančne in druge omejitve delovanja kulture v MOM in širše. Po načrtu LPK naj bi sredstva proračuna MOM za tekoče financiranje kulturnih dejavnosti (brez investicij in investicijskega vzdrževanja) v letih med 2014 in 2020 naraščala skupaj za 1.861.140 EUR, dejanska proračunska sredstva za tekoče dejavnosti kulture pa so zrasla za 1.020.381 EUR (54,8 % zelenih sredstev). Posamična največja vrsta odhodkov kulturnega proračuna so bili stroški dela zaposlenih v javnih zavodih, ki so se po postopnem odpravljanju omejitev ZUJF glede plač v javnem sektorju povečali za 1.082.390 EUR (62.009 EUR več kot skupna rast), razlika pa je bremenila sredstva za materialne stroške, posebej v 2015 in 2019. Ker

9 Pregled uresničevanja ukrepov v 26. 2. 2015 sprejetem Lokalnem programu za kulturo Mestne občine Maribor 2015–2020 je samostojen dokument, ki ga je v 2021 pripravil UKM MOM, zanj Daniel Sajko, tedaj vodja Sektorja za kulturo ter po pooblastilu vodja UKM MOM. Dostopno na: <https://maribor.si/wp-content/uploads/2022/04/Pregled-uresnicevanja-ukrepov-Lokalnega-programa-za-kulturo-Mestne-obcine-Maribor-v-obdobju-2015-2020.pdf> (na dan 11. 4. 2022).

10 Dostopno na: <https://www.mariborsodeluj.si/> (na dan 11. 4. 2022).

so tudi splošni materialni stroški rahlo rasli, so se na ta račun zmanjševala programska sredstva javnih zavodov. Vsa povečanja proračuna za kulturo torej niso zadoščala niti za pokritje rasti stroškov dela, zato bi sredstva za izvedbo tistih ukrepov LPK, ki so v kakršni koli obliki potrebovali finančne vire, lahko zagotavljali le s krčenjem programov. Povečanje programskih sredstev v 2020 je bilo npr. namenjeno samo vzpostavitvi programa EKO 8 in pripravi vsebine Muzeja najstarejše trte.

Nezmožnost kvalitetnejšega financiranja umetniških dejavnosti neodvisnih kulturnih producentov in ustvarjalcev je dodatno slabšala prekarne odnose v dejavnosti zunaj javne sfere. V letih izvajanja projekta EPK 2012 so se v Mariboru izjemno razvili neodvisni kulturni producenti in ustvarjalci v različnih zasebnih organizacijskih oblikah nepridobitne dejavnosti. Skupaj z javnimi zavodi danes sestavljajo pisano paleto kulturne ponudbe in ustvarjalnih priložnosti, ki dajejo mestu značaj, hkrati pa presegajo njegove dosedanje ekonomske okvire. Delež sredstev za kulturo (brez investicijskih oz. premoženjskih vlaganj v javno kulturno infrastrukturo) v proračunu MOM obravnavanega obdobja namreč niha, a ne pade pod 9 %, kar pomeni, da so prihodkovne težave proračuna precej enakomerno porazdeljene po vseh področjih pristojnosti MOM. Kulturna ponudba mesta je (tudi zato močno) odvisna od državnih transferjev v kulturne organizacije na področju občine (ti so bistveno šibkejši za organizacije v MOM glede na Ljubljano). MOM z lastnimi sredstvi glede na

število prebivalstva ne dohaja Velenja in Ljubljane, a je daleč pred vsemi ostalimi mestnimi občinami, po drugi strani pa večinoma ostaja neizkoriščen potencial mednarodnih virov, ki ga uporablja peščica večjih kulturnih deležnikov v mestu, kar se očitno odlikava v zamahu njihovega delovanja.

PRILOGA 1: Gibanje financiranja v obdobju 2014–2021

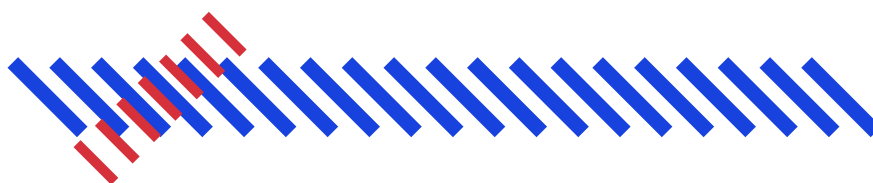
IV.2 Prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti

PREDNOSTI

- › raznolika kulturna in umetniška produkcija
- › obnovljeno mestno jedro, filmičnost različnih predelov mesta
- › dobra regijska lega
- › vzpostavljen AV šolski program (UM) omogoča razvoj filmske produkcije in novih kadrov občinstev
- › bogata in raznovrstna kulturna dediščina – npr. ohranjena industrijska dediščina, najstarejša trta na svetu, najstarejša ohranjena sinagoga v tem delu Evrope, dediščina reke Drave
- › obstoj avtonomne cone KC Pekarna
- › obstoj številnih in kakovostnih festivalov
- › razvita mreža knjižnic – hrbtenica kulturne infrastrukture izven središča mesta
- › vsebine KUV za otroke in mlade na večini področij kulture

SLABOSTI

- › neprilagojeni odpiralni časi muzejev za potrebe turizma
- › neidentificirana dediščina evropskega pomena, na kateri lahko gradi celo področje
- › centralizirana kulturna infrastruktura in produkcija, kulturno zapostavljeni odročnejši deli mesta
- › razhajanja med institucionalno in neinstitucionalno kulturo
- › slaba povezanost kulturnega sektorja z gospodarskim (tudi znotraj občinskih služb)
- › šibka in nepovezana digitalna podpora infrastrukture za kulturne proizvajalce in uporabnike
- › nizko vrednotenje pomena kulture za razvoj mesta
- › odpor posameznikov in/ali organizacij do novosti in večjih sprememb, zlasti pri javnih zavodih
- › slaba vključenost javnih zavodov v vsebinske/ produkcijske mednarodne partnerske mreže, sofinancirane iz Ustvarjalne Evrope
- › skromna promocija vsebin
- › neurejeno štipendiranje mladih, vključenih v umetniško izobraževanje
- › številčno skromen mestni urad, pristojen za kulturo

PRILOŽNOSTI

- › kulturno povezovanje dogajanja v vzhodni kohezijski regiji kot nadaljevanje mreže partnerskih mest EPK 2012
- › center Rotovž kot osrednje medgeneracijsko in kulturno-izobraževalno središče v mestu
- › vključevanje producentov v mednarodne vsebinske mreže
- › pridobivanje sredstev za sofinanciranje vsebin iz EU razpisov (zlasti Ustvarjalna Evropa)
- › razvoj Maribora kot filmske lokacije
- › enotno znamčenje (*branding*) mestne kulture: kulturne dediščine, mariborskih festivalov, umetniške transverzale
- › razporejena oživitev vseh delov mesta, poleg središča tudi odročnejših delov
- › vzpostavitev regionalnega središča KUV in dejavnosti razvoja občinstev
- › vzpostavitev uprizoritvenega prostora za deficitarna uprizoritvena in intermedijska področja
- › okrepljen sistem štipendiranja

NEVARNOSTI

- › vztrajanje pri primerjavi z Ljubljano in načinom razvoja kulture v prestolnici
- › odhod mariborskih ustvarjalcev in producentov iz mesta
- › uspešen kulturni razvoj s stranskim učinkom gentrifikacije središča mesta
- › podreditev kulturnega razvoja gospodarskim interesom turističnega in podjetniškega sektorja
- › zgrajena nova javna kulturna infrastruktura, ki ne bo zaživela brez sočasno razvitih in financiranih novih vsebin
- › nerazumevanje razvojnih potreb kulture pri političnih odločevalcih (pomen investiranja v kulturo)
- › preseganje količine in kompleksnosti strateških nalog za pristojne službe MOM
- › preveč dodatnih (predvsem kompleksnih) nalog za urad, pristojen za kulturo

IV.3 Pregled in mnenja deležnikov

a) Javni zavodi

V Mariboru deluje trinajst javnih zavodov na področju kulture: osem v ustanoviteljstvu in soustanoviteljstvu MOM, ustanoviteljica petih je RS. Sheme javnofinančnih virov za njihovo delovanje niso medsebojno primerljive, določata jih področna zakonodaja in ustanoviteljstvo. Na njihovo organiziranost in delovanje v pomembni meri vpliva v upravljanje prenesena javna kulturna infrastruktura. Zavodi se občasno povezujejo, tudi medpodročno, različno učinkovito sodelujejo z NVO in s SUK, večina je prepoznavna na nacionalni ravni, na mednarodni pa le nekateri. Izvajajo tudi programe za mlade, posamezni še raznovrstne dejavnosti razvoja občinstev. Na področju pridobivanja dodatnih virov, zlasti kohezijskih in evropskih, so manj aktivni, uspešni so posamezni zavodi, razvojni programi so zato v veliki meri odvisni od omejenih proračunskih možnosti MOM, kar je gotovo negativen dejavnik tega segmenta mestne kulturne produkcije. Večini zavodov je skupna potreba po sistemski podpori na področjih digitalizacije, enotne promocije in skupnega načrtovanja. Vodstva zavodov (ustanovitelje in financerje) vrsto let opozarjajo na nezadostno financiranje programov ter kadrovske podhranjenost, kar gotovo prispeva k sledenju uveljavljenim organizacijskim in programskim vzorcem in zavira razvojne potenciale. (Samo)refleksija delovanja je šibka, tudi UKM MOM ne vrednoti kakovosti programa javnih zavodov (kot je praksa MzK). Večina ukrepov iz prejšnjega LPK je ostala neuresničenih, delovanje večine pa v zadnjem obdobju močno zaznamuje tudi izgradnja nove kulturne infrastrukture, kar narekuje prenavo logike načrtovanja, poti in namenov povezovanja ter modelov (programskega) upravljanja.

PRILOGA 2: Javni zavodi na področju kulture v MOM

b) Nevladne organizacije in samostojne_i ustvarjalke_ci v kulturi

Dejavnosti NVO in SUK v pomembni meri prispevajo k raznolikosti in kakovosti mestne kulturne ponudbe, pri čemer širijo, dopolnjujejo in zaokrožujejo mnoga pomembna, občasno tudi deficitarna področja.¹¹ Leta 2020 je bilo v MOM registriranih 292 NVO in 158 samozaposlenih na področju kulture. Ob razvoju na posameznih kulturnih in umetniških področjih tvorijo NVO tudi mrežo podpornega okolja za razvoj neodvisne kulture, pri čemer pa pomen neodvisne kulture za razvoj mesta ni primerno prepoznan in ovrednoten. Ključne potrebe, ki jih izražajo NVO in SUK, se nanašajo na višino in način

¹¹ Za celovito analizo NVO in SUK v Mariboru glej vir: Zavod PIP, 2021.

sofinanciranja dejavnosti, na nesistematičen in posledično otežen dostop do uporabe javne kulturne infrastrukture in drugih prostorov za izvajanje kulturnih programov (največ je potreb po prireditvenih, skladiščnih, vadbenih prostorih) ter na pomanjkljivo sporazumevanje in povezovanje s službami mestne uprave in z javnimi zavodi. Razvojne priložnosti vidijo v krepitvi programskega **sodelovanja z javnimi zavodi**, urejenem dostopu do **(so)uporabe javne kulturne infrastrukture**, vključno z upravljanjem kulturnih objektov, izboljšanjem rednem **sporazumevanju z MOM** ter **prenovljenih razpisih** in znatno **povišanih finančnih virih** za dejavnosti NVO in SUK. Njihovo mnenje je v dokumentu v veliki meri upoštevano in se odraža v več specifičnih ciljih in ukrepih strategije. Po mnenju predstavnikov NVO in SUK se mora mesto odpovedati trenutno prevladujočemu obravnavanju kulture kot instrumenta in sredstva za doseganje gospodarskega razvoja. **Kulturo je treba razumeti v njeni lastni vrednosti** in je ne podrejata tržnim načelom vrednotenja. Prispevek kulture h gospodarski rasti (preko kulturnega turizma, kulturnih industrij ipd.) je zagotovo dodana vrednost in zaželena dimenzije kulture, ni pa to njena primarna in izključna funkcija.

c) Širša javnost

Širša javnost (glede na anketo)¹² prepoznava kulturo kot nepogrešljivo razsežnost mesta in meni, da je kulturi priznan premajhen pomen. Navade obiskovanja kulturnih dogodkov so večinoma vezane na izbrano/ciljno obiskovanje, sledita udeleževanje festivalov in spremljanje abonmajev, v veliki večini v družbi prijateljev in družine. Anketiranci redno obiskujejo knjižnico, gledališče in alternativna prizorišča, za obiskovanje drugih prizorišč in nakup umetniških produktov pa je značilen režim občasnosti. Na vprašanje odprtega tipa, na kateri/kakšen kulturni dogodek bi želeli povabiti prijatelja/sorodnika iz drugega kraja ali iz druge države, ko jih bo obiskal leta 2026, so številčno močno izstopali odgovori: Festival Lent, festival, koncert na prostem, opera v parku, dogodek na prostem; prav tako številni odgovori so se nanašali na Festival Borštnikovo srečanje, jazz, punk in Pekarno, na gledališče in balet. Iz obsežnih 664 odgovorov so kot ključne vrednotne usmeritve širše javnosti vidneje prepoznani pojmi: **živost mesta**, **odprtost**, **raznolikost kulture za vse**, **priložnost in dostopnost za vse**.

č) Ustvarjalke_ci

Pri reflektiranju mestne kulture je sodelovala slaba četrtina povabljenih ustvarjalk in ustvarjalcev, ki v glavnem opozarjajo na dolgoletno zanemarjanje neposrednega sofinanciranja

¹² Odgovori anketirancev ter kvantitativna in kvalitativna obdelava podatkov iz 664 pridobljenih odgovorov se nahaja v Arhivu SRK, katerega skrbnik je UKM MOM.

ustvarjalnosti NVO in SUK, kar ogroža javni interes na posameznih področjih kulture. Po njihovem mnenju je glavna pozornost usmerjena v JZ, pa še ti so za bolj ambiciozen programski razvoj (iz javnih sredstev) prešibko sofinancirani. V odgovorih se je izrazilo izrisovala **ustavna pravica do svobode umetnosti**: umetniške stvaritve so samozadostne in jim ni treba služiti nobeni neduhovni aplikativnosti (npr. prodajljivosti).¹³ Razvojni potencial ustvarjalke in ustvarjalci vidijo v **strateški drznosti** in v ciljih, kot so: nova vidnost (zato okrepljena promocija) v stvarnem in digitalnem okolju, višji status umetnosti med meščani in odločevalci, razvoj občinstva in podpiranje mednarodnih uspehov. Večina sodelujočih opozarja, da je v mestu široko sprejeta popularna kultura, kar pojasnjujejo z nerazumevanjem svetovljanskih vizij, okolje pa zato zlagoma izgublja najbolj nadarjene mlade na začetku kariere.

d) Producentke_i, novinarke_ji in poznavalke_ci

Sodelovala je dobra tretjina povabljenih strokovnjakinj in strokovnjakov, ki se pretežno strinjajo, da je temeljna nevarnost za kulturo v mestu njena finančna podhranjenost, priložnost pa v novem sistemu javne podpore, ambicioznem prijavljanju na razpise in strukturiranju virov z uspešnim črpanjem sredstev EU. Kakovosten kader po njihovem mnenju zapušča področje in regijo, narava kulture pa je zvečine *mainstreamovska*. Zaznavajo znaten upad občinstva na umetniških dogodkih. V mestu je največ posluha za popularno dogajanje, primanjkuje kritiške refleksije, pogrešajo (v preteklosti že načrtovano) akademijo za umetnosti. Kot ključno v kulturnem središču regije navajajo podporo urbani kulturi, ki naj temelji na programski pretočnosti med stabilnimi JZ in drznimi NVO. Želeli bi si sistemsko podporo razvoja filmskih in literarnih vsebin, več dejavnosti KUV, ustrezno infrastrukturo za velike glasbene dogodke in za obiskovalce dostopnejšo razporejenost kulturnih dogodkov skozi vse leto. V odgovorih se je izrisalo široko strinjanje o nuji **spremljanja in vrednotenja** uresničevanja te strategije.

e) Strokovne_i delavke_ci v vzgoji in izobraževanju

V pripravo se je preko vprašalnikov vključila slaba četrtina nagovorjenih v srednjih šolah ter na javnih in zasebnih fakultetah in akademijah. Večina vprašanih umetnost vključuje v pedagoško delo – nekateri s spodbujanjem obiskovanja dogodkov, tudi s spremljanjem v obliki razmislekov in kritičnih presoj, drugi stvaritve postavljajo kot **referenčne točke** obravnave učne/študijske snovi, vse

¹³ Prim. Ustava RS. 59. člen (svoboda znanosti in umetnosti): »Zagotovljena je svoboda znanstvenega in umetniškega izražanja.« Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=USTA1#> (na dan 20. 3. 2022).

po presoji uporabljivosti na učnem/študijskem področju. Zaznavajo pomanjkanje interdisciplinarne povezanosti umetnikov z znanstveniki in družbenimi aktivisti, umetnost se jim zdi preveč zaprta v notranje prostore (spodbujajo več umetnosti v javnem prostoru za zagotavljanje najširše dostopnosti), kultura se jim zdi premalo prepoznana, ustvarjalni pristopi pa preveč klasični. Nekaj jih omenja potrebo po vzpostavljanju klubskih prostorov za alternativno (glasbeno) ustvarjanje mladih. Mnogo vključenih se je osredotočilo na velik pomen KUV v okviru dejavnosti razvoja mladih občin (široko omenjajo nacionalne projekte KUV na področju gledališča). Posamezni še opozarjajo na (počasi rastoč) manko strokovne analize, kritike in refleksije v akademskem prostoru. Največji potencial razvoja vidijo v smiselnem **povezovanju raziskovalnih, pedagoških in umetniških praks**.

f) Ljubiteljska kultura

Osrednja organizacija, ki obravnava področje, je Javni sklad RS za kulturne dejavnosti. Območna izpostava JSKD Maribor deluje na območju petih občin, organizira **kulturno zagovorništvo** od lokalne do mednarodne ravni, se neposredno vključuje v posamezne programe v mestu, prireja mednarodno zborovsko tekmovanje in izvaja letni javni razpis za sofinanciranje programov kulturnih društev s sedežem v MOM. Območna pisarna je v Karanteni, kjer so umeščeni vadbeni in izobraževalni prostori, namenjeni ljubiteljskim (in strokovnim) društvom.

Ljubiteljska društva se prostovoljno združujejo v krovni Zvezi kulturnih društev Slovenije. V Mariboru je včlanjenih 61 društev s 25 zbori, 7 folklorami, 14 orkestri, 4 ljudski godci in pevci, 3 tamburaši, 15 gledališči, 10 literarnimi, 5 fotografskimi in filmskimi, 2 lutkovnima, 3 plesnimi in 7 likovnimi dejavnostmi, v katerih deluje okoli 11.500 posameznikov. Po starosti prevladuje starejša populacija 50–80 let, mlade do 26 let vključuje 13 društev. V zadnjem obdobju se soočajo z največjim upadom članov in s primanjkljajem podmladka (25–45 let) kadarkoli doslej. Pogoji delovanja se ne spreminjajo bistveno: ljubiteljska dejavnost v vseh mestnih predelih pogreša predvsem prostore, kjer se skupine lahko srečujejo, vadijo, nastopajo, organizirajo javne dogodke in shranjujejo opremo, vse to ob stabilnem financiranju in okrepljeni promociji.

g) Mestne četrti in krajevne skupnosti

V mariborskih MČ in KS delujejo številna društva in skupine na področju kulture, večinoma lokalnega značaja, ponekod povezana s turističnimi društvi. Društva in iniciative so zelo raznoliki – od likovnih in dramskih krožkov, pevskih zborov preko zeliščarskih in ročnodelskih sekcij ter jezikovnih in telovadnih krožkov do medgeneracijskih centrov. Obstajajo pa večje razlike med MČ in KS glede praktične podpore razvoja kulturnih dejavnosti – primerni prostori in oprema so v samo dobri četrtini MČ in KS. Glede na stanje in potencialne kulturnega dogajanja v MČ in KS se kot ključni cilj zastavlja **sorazmeren kulturni razvoj**, in sicer skozi **decentralizacijo kulturnega dogajanja** navzven, vse do obrobij mesta, tudi v širitvi z levega na desni breg, in sicer: z vključevanjem kulturnega dogajanja v

MČ in KS v turistično ponudbo; s pršenjem izvedbe festivalov v različne MČ in KS; z razporeditvijo izvajanja kulturnih programov in programov socialno-kulturnega vključevanja v več MČ in KS; z gradnjo večnamenskih prostorov oziroma skupnostnih centrov v (vsaj) tistih MČ in KS z višjim številom in visoko gostoto prebivalcev; z obuditvijo projekta *Forma viva* in razširitvijo/nadgradnjo koncepta z otroško *formo viva*; z oživitvijo delovanja četrtnih svetov ter izboljšanjem sporazumevanja in povezovanja z drugimi deležniki na področju kulture in razvoja v mestu, še posebej z upravo in vodstvom MOM.

h) Mednarodna skupnost

Od povabljenih društev in posameznikov se jih je odzvalo malo, slaba petina. Ti ugotavljajo, da je mesto z multietničnimi koreninami ohranilo kulturno odprtost v mednarodnost, vendar je refleksija te razsežnosti šibka, obisk pa skromen.¹⁴ Ocenjujejo, da so člani mednarodne skupnosti sorazmerno zaprta družbena skupina, nizka odzivnost na povabilo k sodelovanju pri pripravi te strategije pa to

¹⁴ Obisk koncertov in nastopov komornega zbora Hugo Wolf dokazuje, da se da z ustvarjalnostjo pridobiti občinstvo, radovedno za delovanje etnične skupnosti.

morda potrjuje. Zdi se sicer, da je priložnosti, ki temeljijo na **mestni večjezični in večkulturni naravi**, veliko. Ta del bogate kulturne zgodovine naj se vgradi v sedanji trenutek kulturnega izraza v regiji kot temelj sodobne družbe in posameznika. Osnovno poznavanje tujih jezikov mednarodne skupnosti krepi dialog, širi obzorja. Etnična društva so lahko most, v njih nastajajo **inicitive**, kot npr. uspeh na razpisu za izvajanje brezplačnega pouka madžarščine. Društva si želijo pozornejšo obravnavo, njihovi **mednarodni programi** pa naj bodo v MOM ustrezneje evidentirani.

IV.4 Na področjih kulture in umetnosti

a) Uprizoritvene umetnosti

Uprizoritvene umetnosti sodijo med najbolj razvita področja mariborske kulture; v mestu deluje največja slovenska institucija na področju kulture SNG Maribor (ustanoviteljica je RS) s tremi umetniškimi enotami in osrednjim slovenskih gledališkim festivalom Borštnikovo srečanje, od preselitve v prenovljene prostore Minoritskega samostana je pomembno središče gledališke ustvarjalnosti postalo tudi Lutkovno gledališče Maribor (ustanoviteljica je MOM), pomemben delež k programski ponudbi pa prispevajo tudi NVO (Moment, PMM, ZIZ) in SUK. Področje vključuje tudi festivale, refleksijo, kulturno-umetnostno vzgojo, raziskovanje in področno strokovno založništvo. Zaradi sistemske ureditve tega področja pomemben vir sredstev zagotavlja proračun RS, že dlje pa je načrtovano sprejetje področnega zakona o scenskih umetnostih.

Izzivi na tem področju so povezani z večanjem obsega postprodukcije in njeno širitvijo izven središča mesta, s krepitvijo mednarodne prepoznavnosti, z razvojem novih občinstev, višjo stopnjo povezanosti med javnimi zavodi in nevladnimi producenti, pa tudi med nevladnimi producenti, ter z usklajenim časovnim in prostorskim načrtovanjem programov. Opozoriti je treba tudi na slabši položaj nekaterih umetniških in ustvarjalnih praks, zlasti na področju sodobnega plesa, ki deluje v skromnih produkcijskih razmerah, kar onemogoča kakovosten razvoj in delovanje, povsem so zamrle tudi težnje za zagotavljanje ustreznih prostorskih pogojev profesionalne produkcije.

b) Vizualne umetnosti

Vizualne umetnosti poleg likovnega vključujejo tudi sodobnejše oblike vizualnega ustvarjanja, kot so instalacije, performans, umetnost v javnem prostoru, ter medijsko umetnost, npr. multimedijska in intermedijska dela, spletna umetnost, in ustvarjanje v navezavi na znanost, tehnologijo in ekologijo; nekatera so v tem dokumentu predstavljena posebej. Področje vizualnih umetnosti se v Mariboru predstavlja v okviru razstavišč večjih javnih institucij – UGM, PoMuM – ter v okviru približno dvajsetih manjših galerij raznovrstnih statusov, med njimi so Galerija Media Nox, Kibla Portal, K18 in Soba za goste, GT22, Hladilnica v KC Pekarna, DLUM, Sinagoga, Fotogalerija Stolp,

Umetniški kabinet Primoža Premzla, ljubiteljski Karlinia in RRRudolf idr.

Ustvarjanje na področju vizualnih umetnosti, še posebej likovno, je številčno preskromno glede na velikost mesta; iz javnih virov je ustvarjanje podprto z ateljeji in rezidenčnimi prostori, primanjkuje pa štipendij za delo in mobilnost ustvarjalcev. Prešibko je povezovanje ključnih mestnih akterjev tako na regijski osi vzhodne kohezije (EPK 2012 Maribor-Murska Sobota-Velenje-Slovenj Gradec-Novo Mesto-Ptuj) kot na mednarodni osi Gradec-Maribor-Zagreb. Na področju je prepoznan velik potencial, med drugim: v *umetniški transverzali* od Židovskega preko Glavnega trga in Koroške ulice do *stare UGM*; v priložnosti premisleka in posodobitev, ki jih prinaša *Nova UGM*; v izmenjujočih triennialnih projektih EKO, KIBLIX in Forma viva;¹⁵ v vzpostavitvi Slovenskega fotografskega muzeja kot nadgradnje obstoječega muzeja; v realizaciji Akademije za umetnost v sklopu UM.

c) Glasbene umetnosti

Glasbene umetnosti so najbolj razširjeno in razvejano ustvarjalno področje v MOM. Mesto je že zgodovinsko predstavljalo pomembno glasbeno središče in v njem še danes delujejo številni odlični ustvarjalci, poustvarjalci in producenti raznolike glasbe, od klasične in etno glasbe do zborovskega petja, glasbeno-scenskih predstav ter sodobnejših zvrsti, med njimi močno prisotne elektronike.¹⁶

Kakovost, dostopnost in količina ponudbe dosega, deloma celo presega povprečje v drugih po velikosti primerljivih evropskih mestih. Kakovostno delujejo javni zavodi (SNG Maribor, ND, JSKD OI Maribor), vrsta zelo uspešnih društev, komornih skupin in posameznikov (npr. Društvo za komorno glasbo Amadeus, Godalni kvartet Feguš, Komorni zbor Hugo Wolf, Carmina Slovenica, razvejana mreža alternativnih ustvarjalcev), pomembna je visoka raven izobraževanja (Glasbena pedagogika PF UM, Konservatorij za glasbo in balet Maribor, Glasbena in baletna šola Antona Martina Slomška, druge zasebne glasbene šole), tudi v soseščini (npr. študij glasbene umetnosti v Gradcu).

Posebnost mesta je razmah kakovostne elektronske glasbene scene – obisk dogodkov se je v zadnjih sedmih letih podeseteril in pridobil zavidljivo mednarodno dimenzijo. Kakih deset producentov izpostavlja podobne potrebe: ustrezno infrastrukturo za izvedbo dogodkov, snemalni/produkcijski studio, uspešno promocijo in dejavnosti razvoja občinstev, vključno z izobraževanjem, ki bi pripomogle k sprejemanju zvrsti v širši populaciji.¹⁷

Področje glasbenih umetnosti je bistvenega pomena pri uresničevanju kulturnega razvojnega zasuka Maribora k identiteti inovativnega, odprtega in na znanju temelječega mesta. Kakovostna

¹⁵ Forme vive so pričeli oživljati tudi v Portorožu, Kostanjevici na Krki in Ravnah na Koroškem.

¹⁶ Elektronska glasba je del *mainstream* glasbene kulture. Sem sodi tudi elektronska plesna glasba (EPG), ki je glasba mladih (*Electronic dance music generation*, kratko *EDM generation*), v Mariboru tradicionalno predvsem *techno*, *house*, *trance* zvrsti, v trendu je *drum 'n' bass* (tudi *jungle*).

¹⁷ Okvirna starost obiskovalcev dogodkov je med 18 in 35 let.

glasbena produkcija bo okrepila privlačnost mesta, še posebej za mlade ustvarjalne ljudi, ter utrdila povezovalno vlogo Maribora v regiji in njegovo prepoznavnost v mednarodnem kulturnem prostoru.

č) Intermedijske umetnosti

Intermedijske umetnosti predstavljajo široko polje za eksperimentiranje, inoviranje in vključevanje rešitev na področjih, pomembnih za Maribor, recimo interpretacije kulturne dediščine, strategij turizma, gospodarskih inovacij, krepitve podjetništva, razvoja kreativnih dejavnosti. Z mrežnimi projekti (RUK, konS – v izteku) in organizacijami, kot so MKC Maribor, KID KIBLA, skupnost GT22 idr., s prodornimi ustvarjalci in sodobnimi umetniškimi praksami so intermedijske umetnosti našle mesto tudi v osrednjih mestnih institucijah. UGM kot osrednja institucija na področju vizualnih umetnosti v svoj program redno vključuje razstave slovenskih intermedijskih umetnikov. Najpogosteje se manifestirajo v obliki performansov, instalacij, spletnih ali (post)internetnih umetnosti, v oblikah virtualne oz. mešane resničnosti, robotske in kibernetске umetnosti, digitalnega arhiviranja, biotehnoške in raziskovalne medijske umetnosti, digitalnih skupnosti, sodelovanj, hekvizma.

Število ustvarjalcev v MOM je sicer nižje kot v osrednji Sloveniji, vendar izrazito večje kot v vseh drugih regijah. Izražajo potrebo po lokacijah za predstavljanje, arhiviranje in hranjenje del intermedijskih praks, željo po nadgradnji in obogatitvi obstoječih programskih platform, tudi z namenom širjenja vpliva in utrjevanja festivalov MFRU in KIBLIX v mednarodnem prostoru. Za razvitost in programsko raznolikost je ključno število intermedijskih ustvarjalcev in producentov, ki izvajajo kakovostna dela in imajo svoj domicil ali prostor delovanja v regiji. Področje potrebuje širšo teoretično refleksijo in umeščanje, kritiško razmišljanje in publiciranje, za širše razumevanje pa sta ključna razvijanje občinstva in poudarjena promocija intermedijskih vsebin v celotnem kulturno-umetniškem okolju.

d) Literarna umetnost, knjiga in knjižnična dejavnost

KNJIGA IN BRALNA KULTURA

Raznolike aktivnosti na področju literature, knjige in bralne kulture izvajajo številni organizatorji, med njimi tudi zasebni zavodi, društva, nekateri SUK in gospodarske družbe, deloma tudi JZ (npr. MKC z Dnevi knjige, Center za spodbujanje bralne pismenosti v MK). Težišče predstavlja založniška dejavnost splošnih, leposlovnih, akademskih in domoznanskih založb, ki prevzemajo tudi prodajo. Od leta 2008 se je promet prepolovil in založbe se prilagajajo družbeno-ekonomskim spremembam. Obilo priložnosti je v povezani promociji, npr. vzpostavitev skupnih prodajnih mest (recimo na informativni točki v Minoritih) in enotno nastopanje na dogodkih (sejmi, festivali, usposabljanja ipd.).

Podpreti je treba sistematičen razvoj, temelječ na dediščinskem izročilu, ter okrepiti promocijo in refleksijo umetniške domače (avtorske) in prevodne literature za odrasle in mlade ter bralne

kulture, oblikovati načrt za sodobno literarno hišo z lokalno, regijsko, narodno in mednarodno usmeritvijo. Za umetniški razvoj so pomembne rezidence, za krepitev dostopnosti pa literarne poti s kulturnoturističnim mikom. Slediti je treba razvojnim poudarkom digitalnega prehoda, krepitev produkcijo e-knjig, zvočnih knjig, ilustracij, video posnetkov ter se vključevati v nacionalne in mednarodne mreže. Prenova projektnih in programskih razpisov v MOM pa naj zajema področje bralne kulture, literarnih prireditev in refleksije.

DEJAVNOST KNJIŽNIC

Ob tehnološkem razvoju široko razpredena knjižnična javna služba s svojimi poslanstvi doživlja preobrazbo in vse bolj postaja kulturno-izobraževalna platforma vključujoče in trajnostno naravnane družbe. Z izgradnjo centra Rotovž, novega domovanja osrednje enote Mariborske knjižnice (MK), bo povečevanje obsega nalog ter širitev/posodobitev aktivnosti in storitev terjalo kadrovske, tehnološke in vsebinske rešitve.¹⁸ Ključen je tudi razvoj ustreznega upravljaljskega modela Rotovža, da se potenciali sobivanja treh področno različnih entitet v največji meri razvijejo.

Mreža enot MK v MOM in okoliških občinah predstavlja hrbtenico kulturne infrastrukture izven mestnega središča, zato je umeščanje, razvoj in profiliranje enot ter povezovanje z okolico pomemben cilj. Ob pospešeni digitalizaciji gradiva in storitev imajo knjižnice pomembno vlogo pri zagotavljanju razvoja posameznika in skupnosti preko dostopa do znanja in informacij, ustreznega dotoka knjižničnega gradiva ter vzpodbujanja bralne kulture in pismenosti. Skozi domoznansko dejavnost knjižnice pomembno prispevajo k samozavedanju in oživljanju mesta z okolico in k medgeneracijski koheziji, zato naj v skladu z medsebojnim dogovorom Enota za domoznanstvo Univerzitetne knjižnice Maribor (UKM) skupaj z MK raziskuje, digitalizira, razvija ter v digitalni sferi in *in situ* promovira domoznanske vsebine, vključno z njihovo integracijo v kulturnoturistično ponudbo mesta. Nacionalno pomembni sta hramba in digitalizacija slovenike, kjer ima UKM vlogo ene od dveh depozitarnih knjižnic. Vsestranska je razvojna vloga IZUM-a kot središča za razvoj in vzdrževanje knjižničnega informacijskega sistema COBISS.

e) Film in avdio-vizualne vsebine

Ob rasti interesa za AV področje – vzpostavljen študijski program na UM – se povečujejo potrebe po rednem predvajanju nekomercialnih AV vsebin. Hkrati AV področje kljub osnovni umetniški intenci presega kulturo in se uveljavlja kot hitro rastoča kreativna industrija. V Mariboru je podpovprečno razvito, a se razmere izboljšujejo. Za skrb in razvoj filmske kulture pretežno skrbijo NVO, ki so s

¹⁸ Viri: Zakon o knjižničarstvu (Zknj-1); Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030; Agenda za trajnostni razvoj 2030; European library agenda for the post-Covid age.

povezovanjem (skupnost GT22, konzorcij Film in Maribor) in podporo MOM omogočili realizacijo zahtevnejših projektov in programov. Nadgradnjo in razvoj kontinuiranega in kakovostnega programskega dela omogoča pridobitev DCP projektorja s ciljem vzpostavitve rednega programa mestnega kina in njegove trajne umestitve.¹⁹

Dodatni razvoj področja napoveduje ureditev art kina z ustreznim upravljavskim modelom v nastajajočem centru Rotovž. MOM ustvarjanje AV vsebin podpira preko razpisov. Osredotočeno je na animirano produkcijo ter na kratke in dokumentarne forme, kar odslikavajo mestni filmski festivali. Okrepiti je treba podporo vzpostavljenim produkcijskim usmeritvam ter dodatno podpreti razvoj in prepoznavnost festivalov. Zaradi primernih lokacij se v luči multiplikativnih učinkov AV industrije²⁰ kot priložnost kaže tudi vzpostavitev Maribora in regije kot snemalne lokacije.

f) Mediji

Kakovostni mediji so nosilci kulture in njeni soustvarjalci,²¹ za zagotavljanje pravice javnosti do obveščeniosti, razvoj nacionalne in kulturne identitete ter slovenskega jezika, temeljne družbene vrednote, kulturo javnega dialoga ter zdravo pravno in socialno državo je torej nujno, da so aktivno vpeti v prostor, na vseh področjih družbenega življenja. A tudi v Mariboru je kultura kot vsebina spremljanja medijev redka tema, posebej šibka je sprotna refleksija. V mestu deluje enota RTV Slovenija – Regionalni RTV-center Maribor, ki angažirano spremlja kulturo v regiji, na programu pa ni tedenske televizijske oddaje o kulturi.²² Kulturna redakcija dnevnika prinaša del sprotnih informacij in refleksije, poznavalsko prepoznava premike. Mesto ima prodoren študentski radio, priložnost MARŠ-a je v razvoju kadrovske solidnosti in kontinuitete, predvsem pa v širitvi dejavnosti na področje refleksije in promocije kulturne ponudbe mesta. Kultura v informativnih oddajah elektronskih medijev na splošno ne najde dovolj prostora, mestna in regijska ustvarjalnost pa povečini ostajata zunaj radarja nacionalnih in mednarodnih medijev. Tudi zato se priložnost ponuja v podpori samoniklim spletnim platformam posameznikov in skupin, ki tekoče komentirajo dogajanje.

19 Omenjeni program in letni kino trenutno domujeta v Minoritih.

20 AIPA. (2020). Gospodarski pomen avdiovizualne industrije v Sloveniji. Multiplikativni učinek industrije je 1,8 (na 10 neposredno zaposlenih v AV industriji je dodatno še 8 zaposlenih v gospodarstvu). Delež bruto dodane vrednosti, ki jo prek plačanih fiskalnih prispevkov AV industrija prispeva v državni proračun, znaša skoraj 40 %.

21 Mediji. Dostopno na: <https://www.gov.si/podrocja/kultura/mediji/> (pridobljeno na dan 5. 5. 2022).

22 Priložnost bi lahko bila ponovna vzpostavitev televizijskega kulturnega uredništva, ki je nekoč obstajalo na RTV-centru MB.

g) Refleksija in kritika

Mesto ima v *Dialogih* družbeno-refleksivno kulturološko revijo s sedmimi zvezki na leto, ki v razpravah, esejih, pogovorih, analizah, kritikah in recenzijah reflektira družbene pojave, humanistiko in umetnost. Najštevilčnejše so kritike filmov, pa tudi teorije in uprizoritvenih umetnosti, podobno velja za dnevnik *Večer*. Deficitarne ostajajo likovna, intermedijska, plesna, performativna in oblikovalska kritika, tudi arhitekturne, glasbene in literarne je malo, manko v mestu je avtohtona kritiška predanost, kot da okolje zadnjih dvajset let k temu ne vabi.²³ Premostitev bi lahko pomenila (prehodna) navezava na nacionalne področne kritiške platforme, možna je tudi vzpostavitev rubrike umetnostne kritike in refleksije na nadgrajenem mestnem kulturnem portalu. Več priložnosti je še v posebnih spodbudah vseh segmentov KUV ter v izobraževalnih programih v sodelovanju z UM.

h) Kulturna dediščina

Osrednja naloga varstva, raziskovanja, predstavljanja in posredovanja znanja o kulturni dediščini sloni na pristojnih javnih ustanovah. V mestu mdr. delujejo Muzej narodne osvoboditve Maribor, Pokrajinski muzej Maribor, Umetnostna galerija Maribor, Območna enota Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Pokrajinski arhiv Maribor, knjižnici z delom dejavnosti in raziskovalna postaja ZRC SAZU. Po obsegu delovanja se sicer razlikujejo, a so ustanove vpete v upravljanje dediščine celotnega zgornjega Podravja. Aktivnosti na področju zaokrožujejo društva, neodvisni kulturni producenti, ponudniki specializiranih in podpornih storitev.

Kot bistvena razvojna usmeritev se kaže potreba po prenovi dojemanja kulturne dediščine,²⁴ zlasti v smislu družbenega sprejemanja raznovrstne dediščine in prepoznavanja njene razvojne uporabnosti. Z novimi znanji in pristopi, z investiranjem v razvoj digitalnih orodij, s sodobno ustvarjalnostjo ter z uporabo dediščine kot navdiha umetniškega ustvarjanja, je dediščina lahko močan dejavnik razvoja kulture, turizma in KKS v Mariboru. Identifikacijo in nadgradnjo nosilnih zgodb ter razvoja prepoznavne dediščinske mestne identitete je treba uskladiti z načrti revitalizacije kulturne dediščine in investicij v kulturno infrastrukturo. Pomembno je vzpostaviti ravnotežje in sinergije med dediščino, kulturnim/umetniškim ustvarjanjem in turističnim razvojem, pri čemer je ključno povezovanje akterjev s skupnimi cilji. Ob dosledni podpori nosilcem in povezovanju žive dediščine v mestu se kot razvojna usmeritev izkazuje navezava na regionalno (in čezmejno)

23 Vidali, P. *Poslovil se je dolgoletni Večerov gledališki kritik Lojze Smasek*. Dostopno na: <https://www.vecer.com/kultura/poslovil-se-je-dolgoletni-vecerov-gledaliski-kritik-lojze-smasek-6689433>.

24 Celosten pogled na kulturno dediščino se osredotoča na doseganje vključujoče in trajnostno naravnane družbe, uravnoveženega in pametnega razvoja ter prenosa znanj. Uveljavljata ga *European Cultural Heritage Strategy for the 21st Century* in *Strategija kulturne dediščine 2020-2023*.

programsko ponudbo, zlasti v povezovanju kulturnih poti.

i) Arhitektura in oblikovanje

ARHITEKTURA

Področje arhitekturne dejavnosti je v Mariboru sistemsko dobro razvito, predvsem zaradi Oddelka za arhitekturo na Fakulteti za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo (FGPIA) UM, ki upravlja s Hišo arhitekture in z Inštitutom. Povezane strokovne organizacije zagotavljajo razvoj in uveljavljanje trendov na področju sodobne arhitekturne stroke: interdisciplinarnost in sodelovanje, okoljski in trajnostni izzivi, vključevanje uporabnikov v urejanje javnih prostorov v mestu ter sledenje mednarodnim strokovnim projektom.²⁵ V mestu deluje nekaj vidnih arhitektov in arhitekturnih birojev, ki soustvarjajo dobro profesionalno razvojno okolje. Pomemben vidik tega je tudi nenehno

²⁵ Omeniti velja Novi evropski Bauhaus kot ustvarjalno in interdisciplinarno pobudo. Dostopno na: (https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_en).

odpiranje priložnosti mladim arhitektom v regiji. Nevladni sektor je manj razvit, kljub močnemu društvu arhitektov pa manjka aktivnejših NVO z bolj interdisciplinarnimi pristopi pri razvoju prostora in različnih ciljnih skupin (otroci in mladi, mladi profesionalci, starejši) z namenom večje vključenosti prebivalcev v soodločanje o javnih prostorih. V mestu manjkajo skupnostni kreativni prostori za podporo sodelovanja (razvoj projektov, oživljanje mesta, izobraževanja ipd.) med različnimi kreativnimi skupinami, NVO-ji, strokovnjaki in ustvarjalci.

OBLIKOVANJE

V nasprotju z arhitekturno dejavnostjo je oblikovanje v MOM precej manj sistemsko organizirano. Mesto se ponaša z zapuščino industrijske dediščine, iz katere izhajajo tudi izobraževalne institucije, vendar je sistemsko organiziranost področja pomanjkljiva. Izobraževalni programi so namenjeni sodelovanju z gospodarstvom in odražajo svoj tehnični izvor. Oblikovanje ima veliko priložnosti za sodelovanje s podjetji, pri razvoju novih izdelkov in storitev, pri prehodu na krožno proizvodnjo in inovativnosti produktov, pri obravnavi širših družbenih tem, a ta sodelovanja so še vedno zelo redka. Področje oblikovanja je neobhodno povezano z obrtjo, proizvodnjo, prototipiranjem, zato so prostori za delovanje, ateljeji, delavnice in prodajno-promocijski prostori ključni za razvojni pospešek. Sodobni razvojni trendi oblikovanja vključujejo okoljske in trajnostne izzive, nadgrajene koncepte proizvodnje (t. i. industrija 4.0), nove poslovne modele s pomembno vlogo oblikovanja, razvoj okolij z visoko motivirano start-up kulturo in izkoriščanje potenciala storitvenega oblikovanja.

IV.5 Prečna področja

a) Kulturno-umetnostna vzgoja in razvoj občinstev

Programi KUV v Mariboru so namenjeni otrokom in mladim, redkeje nosijo vseživljenjsko komponento, zasnovani so ciljno, namensko in metodološko različno: profesionalna produkcija za mlade s spremljevalnimi vsebinami; ustvarjalni programi za mlade (in družine); izobraževalni programi za mlade (in družine); usposabljanja za strokovne delavce v VIZ in ustvarjalce. Uravnotežen preplet pri enem producentu ne obstaja, organizacije večinoma snujejo programe, namenjene izobraževanju in promociji s ciljem izgradnje občinstva, malo je participativnih programov na osnovi vključevanja ciljnih skupin, medpodročno partnersko povezovanje ni sistemsko urejeno. Vsebine KUV niso vpete v celoten spekter dejavnosti razvoja občinstev, četudi večina organizacij ugotavlja upad udeležbe mladih (posebej OŠ3, SŠ in študentov) ter starejše populacije. Pomemben generator programov KUV v Mariboru je program ND *Kulturni dnevnik*, ki vključuje učence 3., 4. in 5. razreda OŠ ter pomembno povezuje in spodbuja kulturne organizacije k inovativnemu in celovitemu premišljevanju o programih KUV. Posebno mesto pri popularizaciji in spodbujanju ustvarjalnosti imajo šolski krožki in laboratoriji,

strokovno in promocijsko pa nacionalni projekti, umeščeni v mestu.²⁶

V Mariboru se izvaja formalno izobraževanje za nekatere umetniške, oblikovalske in druge ustvarjalne poklice na srednješolski in univerzitetni ravni, s slabo razvitim štipendiranjem in šibko produkcijsko vključenostjo v širšo mestno kulturno krajino.

b) Ranljive družbene skupine in socialno vključevanje

Ranljive družbene skupine so heterogene, zato mora biti zagotavljanje dostopnosti kulturnega življenja zanje v mestu raznoliko. Nadaljevati je treba s programi finančne dostopnosti (npr. cenovni razredi vstopnic), pospešiti gradnjo dvigal v kulturnih objektih ter uresničiti druge tektonske in tehnološke rešitve za osebe z gibalno ali senzorno oviranostjo. Na novo pa je treba vzpostaviti smernice za vključevanje tistih ranljivih, ki so iz kulturnega življenja izključeni zaradi duševnih bolezni, motenj v duševnem razvoju ali posebnih socialnih okoliščin, recimo za vključene v zaposlitvene centre, zaposlene v invalidskih podjetjih ter bivaajoče v zavodih ali bivanjskih skupnostih, pa tudi za otroke iz socialno šibkih okolij. Rešitev problema dostopnosti do kulture za te ranljive skupine se nanaša na zagotavljanje posrednikov/spremijevalcev ter na prilagajanje oziroma izbiranje primernih kulturnih vsebin. Ob tem pa je o socialnem vključevanju treba nenehno premišljati in na novo oblikovati pogoje za enakovredno vključevanje v kulturno ustvarjanje in uživanje kulturnih dobrin tudi za pripadnike skupin, ki so diskriminirane na podlagi spola, spolne identitete ali usmerjenosti, rase, nacionalnosti, verskih prepričanj itd. Dejavnosti za reševanje specifičnih problemov teh družbenih skupin so umeščene v več ukrepov strategije.

c) Umetnost v javnem prostoru

Javni prostor Maribora je obogaten z umetniškimi deli od druge polovice 17. stoletja, spomenike znanih osebnosti so pričeli postavljati v 19. stoletju, glavnina pa je iz povojnega obdobja. Umetniška dela 20. in 21. stoletja so raznolika in kažejo na pestrost likovnega ustvarjanja, na katerega je pomembno vplival mednarodni kiparski simpozij *Forma viva* v 60-ih letih 20. stoletja, po katerem je nastala kiparska zbirka (v betonu) na prostem, razpršena po širšem območju mesta.²⁷ Nekateri javni prostori se uporabljajo kot priložnostna prizorišča s poletnimi odri, festivalske lokacije so pretočne, stopnišča in podhodi so (ne)formalne grafitarske površine.

26 Med njimi: *Kulturni bazar v regiji*. Dostopno na: https://kulturnibazar.si/wp-content/uploads/2021/10/KB_MB_2021_te.pdf in (na dan 7. 4. 2022).

27 *Likovna umetnost v prostoru mesta Maribor*. Dostopno na: <http://www.mariborart.si/spomeniki> (na dan 25. 3. 2022).

Sistematičen razvoj umetnosti v javnem prostoru bi veliko prispeval k živosti okolja in dostopnosti kulture v vseh predelih mesta, participativen finančno in promocijsko podprt pristop lokalnih organizacij, podjetij in prebivalcev pa bi okrepil prenos izkušenj (npr. vzpostavitev legalnih površin za grafitiranje kot že uresničen predlog participativnega proračuna; ustanovitev delovne skupine in priprava celovite strategije ravnanja z grafiti). MOM lahko s smernicami in ukrepi spodbudi JZ, NVO in SUK, da del svoje kulturne produkcije preselijo v odprte javne prostore; kultura v javnem prostoru (grafiti, murali, skulpture, koncerti z balkonov, operna noč, ulične galerije, poletni odri, raba parkov idr.) pa naj se upošteva tudi pri prostorskem načrtovanju.

č) Trajnostne in okoljske usmeritve

Prednost naravnega okolja pred dobičkom je nujna potreba mesta, uresničevanje *Zelenega dogovora* pa ena od prednostnih nalog Evropske komisije, z ambicijo, da Evropa do leta 2050 postane

prvo podnebno nevtrarno območje na svetu.²⁸ »Šele 2.000 mladih bukev za filtriranje prašnih delcev, ravnovesje vlage in kakovost zraka stori toliko kot ena sama sto let stara bukev.«²⁹ Mestne priložnosti: več krajinskih ureditev, mestnih dreves, nega vrtno kulture, povezovanje umetnosti z ukrepi (zelene strehe in fasade, umetni urbani potočki, okrasne in užitne rastline), še več sodelovanja pri okoljski,³⁰ *land art* umetnosti ipd. Trajnostni izziv pa je tudi uspešna hramba premične dediščine. Triennale Ekologija in umetnost (EKO), ki poteka od l. 1980, in prva slovenska zero waste prireditev (2018, KUD Coda) sta dobra osnova.

d) Digitalna preobrazba

Aktivnosti za pospešitev razvoja digitalizacije na področju kulture se oblikujejo v več smereh razvoja:³¹

- › digitalna podporna orodja za kulturno in umetniško produkcijo ter uporabo/potrošnjo,
- › digitalizacija materialov in vsebin,
- › umetnost v digitalnem prostoru.

Deležniki kulture v Mariboru izražajo močno potrebo po prvem, tj. po skupnem digitalnem orodju, ki bo po eni strani povezovalo vse kulturne producente (javne, NVO in posameznike) v usklajevanju vsebin in terminov, prostorske in tehnične rabe ipd. ter hkrati služilo kot *one-stop-shop* za uporabnike kulture (prebivalce, turiste, turistične delavce). Vloga MOM je vzpostaviti ter delno (ob pridobivanju evropskih virov) tudi finančno podpreti čimprejšnji razvoj takega digitalnega orodja, do takrat pa vzdrževati obstoječi *kulturni portal*. Drugi pristop se tiče prenove načinov arhiviranja in prezentiranja, tretji pa je odvisen od razvojnih umetniških usmeritev ustvarjalcev. Zaradi omejenosti virov in možnosti je smiselno, da MOM najprej intenzivneje podpre prvi sklop digitalizacije.

e) Regijsko in mednarodno sodelovanje

Krepitev aktivnosti mednarodnega in regijskega sodelovanja na področju kulture predstavlja pomembno priložnost za razvoj mariborske kulture ter uveljavitev lokalnih producentov in ustvarjalcev v širšem evropskem prostoru. Osrednji mehanizem podpore razvoju tega področja so

28 Evropska komisija (2019). *Evropski zeleni dogovor*. Dostopno na: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sl (na dan 25. 3. 2022).

29 Poschman, M. (2021). *Laubwerk. Ein Essay*. Berlin: Verbrecher Verlag, str. 31.

30 Prim. *Pojmovnik slovenske umetnosti 1945–2005*. Gesla: Land art, Ekologija in umetnost, Vrt in umetnost, Umetnost v javnem prostoru. Dostopno na: <http://www.pojmovnik.si/koncept/landart/> (na dan 25. 3. 2022).

31 *Evropska digitalna agenda*. (2010). Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:SL:PDF> (na dan 5. 5. 2022).

razpisi Evropske komisije (Ustvarjalna Evropa) za projekte sodelovanja.

Ustvarjanje integrativnih mrež spodbuja razvoj in kakovost ustvarjalnosti. Mreža in povezave z mestnimi ustvarjalkami in ustvarjalci po svetu, regijska mreža z Zagrebom, Gradcem, Dunajem, Budimpešto, Trstom in Celovcem, ožja mreža partnerskih mest EPK 2012, mreža mest, ki so/bila/ bodo nosilci EPK (npr. Reka, Novi Sad, Nova Gorica), povezave po rekah in drugih geomorfni oblikah, vsebinah, metaforah, ciljih. Priložnost je v obnovi pozornosti na pobratena mesta, sploh Videm, Kraljevo, Szombathely, Greenwich. Z Marburgom na Lani in Sankt Peterburgom je močnejše sodelovanje steklo v preteklih štirih letih (npr. literarni prevodni programi in rezidenca MKC, razstava PoMuM). Z Gradcem (Interreg IIIA) je bila leta 2001 ustanovljena enota EU regija Gradec-Maribor. Služba za mednarodno sodelovanje in UKM MOM spodbujata stike, dobro učinkujejo tudi kapilarne pobude posameznikov in institucij. Orodje spodbud so razpisi za sodelovanja in rezidence, sofinanciranje evropskih projektov, zgodbe kulturne dediščine, zgodovine in njenih likov. Prednost je tudi okolica MOM s podeželskim karakterjem, ki širi spekter možnosti sodelovanja.

f) Kulturni turizem

Kulturni turizem je velika razvojna možnost mesta, navsezadnje je Maribor nosilec naziva EPK 2012 in blagovno znamko je v turistične namene treba odločneje izpostavljati. Za razumevanje

področja in njegov razvoj je ključnega pomena povezovanje in sodelovanje kulture in turizma. UKM MOM je bil ob zaključevanju *Strategije trajnostnega razvoja in trženja turistične destinacije Maribor za obdobje 2022–2027*³² povabljen k pregledu in komentiranju vključenosti področja kulture. Dokument vključuje malo ciljev in ukrepov za kulturni turizem (kjer se področji tesneje stikata), vzpostavilo pa se je tekoče sodelovanje med kulturo in turizmom na ravni delovne skupine MOM (skupaj z RRA in ZTM).

Do leta 2027 bo v mestu in okolici glavni fokus trajnostnega razvoja in trženja turistične destinacije na poslovnih, športnih, gastronomskih in kulturnih dogodkih, prireditvah in festivalih. Spodbujajo se tradicionalni dogodki s stalnim in smotrno razporejenim urnikom, saj se tako lažje oblikuje turistične produkte, na področju kulturnega turizma predvsem dogodke (določen, krajši čas) in znamenitosti (redna, stalna ponudba). S trženjsko delitvijo na ti dve skupini bo mogoče jasneje predstaviti kulturno ponudbo mesta z okolico, področji (turizem in kultura) pa morata pri vključevanju kulturnih vsebin v turistične produkte sodelovati.³³ Šele (vz)trajna strokovna izmenjava pa bo pripravila osnovo za oblikovanje strategije kulturnega turizma, ki bo uspešno vpeta tako v turistične kot v kulturne dejavnosti.

g) Kulturni in kreativni sektor

V MOM se kreativni sektor sooča z odsotnostjo systemske podpore in ugodnega okolja za delovanje, kar se odraža v nepovezanosti ustvarjalcev in nejasnih razvojnih usmeritvah. Samostojni ustvarjalci in male organizacijske enote raznovrstnih pravno-formalnih oblik so v veliki meri izključeni iz razvojnih razpisov na področjih kulture, podjetništva in gospodarstva, kar je ob pomanjkanju skupnostnih delovnih prostorov dodatna ovira za razvoj. Ustvarjalci v veliki meri izpostavljajo potrebe po razvojnih sredstvih, prostorskih kapacitetah (produkcijskih prostorih, ateljejih, prodajno-predstavitvenih prostorih idr.), razvojno pomembne so jim tudi promocijske dejavnosti ter sodelovanje znotraj in zunaj sektorja. Manjka jim podjetniških in organizacijskih znanj za vzpostavljanje vzdržnih in dolgoročnih poslovnih modelov. Ustvarjalci si želijo podpore MOM na

32 MOM v letu 2022 pripravlja *Strategijo trajnostnega razvoja in trženja turistične destinacije Maribor za obdobje 2022–2027*.

33 Novejše definicije opredeljujejo kulturni turizem kot turistični produkt, pri katerem je motivacija turista povezana s spoznavanjem nove kulture, z udeležbo na kulturnih dogodkih in obiskom kulturnih znamenitosti z namenom doživljanja edinstvenosti in avtentičnosti kulture destinacije. Evropska potovalna komisija točneje ločuje notranji krog kulturnega turizma, kot je dediščinski turizem, ki se navezuje na dosežke preteklosti, in turizem umetnosti, ki se poleg umetniških presežkov iz različnih obdobij preteklosti navezuje na sodobno kulturno produkcijo, torej na uprizoritvene in vizualne umetnosti, sodobno arhitekturo, literaturo, glasbo ipd., ter zunanji krog (sekundarnih elementov kulturnega turizma), npr. življenjski slog, ki povezuje prepričanja, običaje, kulinariko, folkloro in druge tradicije destinacije, ter kreativne industrije, npr. modo, oblikovanje, film, medije, zabavo.

Povzeto po: Michalkó, Ratz (2011). Dostopno na: <https://www.inderscienceonline.com/doi/abs/10.1504/IJSD.2011.041968> (na dan 5. 3. 2022).

področjih promocije, povezovanja z drugimi deležniki doma in na mednarodni ravni, izmenjave znanj ter sodelovanja tako z javnim kot zasebnim sektorjem.

V Mariboru je treba vzpostaviti aktivno in sistemsko obravnavo KKS, na prvem mestu operativno ekipo (v okviru RRA in MOM) za podporo ustvarjalcem, njihovemu povezovanju in sodelovanju. RRA Podravje že izvaja posamezne projekte podpore in načrtuje vzpostavitev novih lokacij (nove prostorske kapacitete javnih podjetij, prostori nekdanje kaznilnice v upravljanju RRA), zato se zdi smiselno, da iz obstoječih nastavkov prevzame tudi sistemsko podporo KKS. V nekdanjem industrijskem mestu, kjer je prisotnih veliko produkcijskih in obrtniških znanj, velja omogočiti in spodbuditi tudi oblikovanje kreativnih skupnosti (kot nekdanja Tkalka, Vetrinjski dvor), kjer se snuje novo podjetništvo, vzpostavljajo se nove zaposlitve in sodelovanja z NVO, izobraževalnimi in kulturnimi inštitucijami, stanovskimi organizacijami in gospodarstvom.

h) Festivali

Festivalsko dogajanje bistveno sooblikuje kulturno (in turistično) ponudbo mesta, saj vključuje več vrst festivalov,³⁴ ki nagovarjajo širok nabor raznovrstnega občinstva: sezonsko-obredne (npr. Festival Stare trte), eno-gastronomske (npr. Martinovanje), strokovne, kulturno-umetniške (npr. Festival Borštnikovo srečanje, Festival Maribor, Platforma sodobnega plesa), tudi športne (npr. OFEM). Posebnost v mestu je festival širokega spektra – Festival Lent neločljivo kombinira druženje z umetnostjo, zabavo, športom, kulinariko. Festivali se razlikujejo tudi v namenu – nekateri nagovarjajo specializiran segment občinstva, vendar so lahko mednarodno privlačni tako za subkulture (npr. Terminal fest) kot za strokovnjake (razvojne področne platforme), s čimer enakovredno *velikim* nosijo visok (butični) turistični potencial.

Festivali so časovno razporejeni skozi večino leta, a se sorodne vsebine v maju, juniju in na začetku julija, na koncu avgusta, v septembru in oktobru ter v decembru še zmeraj zgoščajo; januar, februar, marec, začetek aprila ter druga polovica julija in prva polovica avgusta pa so skoraj ali povsem prazni. Uravnotežena časovna razporejenost bi festivalski program lahko optimizirala in ga povezala, izpostavila vsebinske poudarke, hkrati pa omogočila skupno festivalsko promocijo in poenotenje znamčenja. Z enotno blagovno znamko bi mesto lahko učinkovito obudilo, nadgradilo in izrabilo znamko *Evropska prestolnica kulture*, s katero razpolaga.

³⁴ Vključno s prireditvami.

i) Nagrade

Nagrade MOM za umetniške dosežke in dosežke na področju kulture so Glazerjeva nagrada za življenjsko delo, Glazerjeva listina za pomembne ustvarjalne dosežke v krajšem časovnem obdobju in Glazerjevo priznanje za prispevek k razvoju kulturnega življenja. Glazerjeva nagrada se podeljuje posameznikom za življenjsko delo na področju umetnosti, izjemoma pa tudi za posamične vrhunske umetniške dosežke, s katerimi je bila mariborska umetnost uveljavljena v širšem prostoru. Glazerjeva listina se podeljuje posameznikom za odlične dosežke na različnih področjih ustvarjalnosti in poustvarjalnosti v obdobju zadnjih dveh let na različnih področjih ustvarjalnosti in poustvarjalnosti. Glazerjevo priznanje se podeljuje posameznikom, skupinam, organizacijam, društvom in ostalim ustanovam za posebej uspešno večletno delo pri posredovanju splošnih kulturnih vrednot občanom Maribora in za posebej uspešno večletno organizacijsko delo pri spodbujanju in razširjanju kulturnega življenja in dela v mestu. Nagrade, ki imajo tudi finančno vrednost, se svečano podelijo vsako leto

predvidoma v drugi polovici meseca marca ob praznovanju obletnice rojstva pesnika Janka Glazerja. MOM naj zagotavlja strokovno zasedbo odbora in komisij.

Družbena priznanja in nagrade podeljuje Mestni svet MOM na predlog Komisije za priznanja in nagrade. Priznanja in nagrade ter znak mesta Maribor se podeljujejo podjetjem, zavodom in drugim organizacijam, skupnostim, organom, društvom in posameznikom za izjemne zasluge in dejanja posebnega pomena. Odvisno od doseženih uspehov se podeljujejo nagrade (častni občan, domicil, listina) ter priznanja (zlati grb, srebrni grb in bronasti grb mesta Maribor). Med častnimi občani je slaba četrtnina pomembnih umetnikov in kulturnih ustvarjalcev, med prejemniki listin pa le približno 15 % skupin in posameznikov s področja kulture. Župan MOM podeljuje še mestni ključ in mestni pečat Maribora – prvega javnim osebam ob obisku Maribora, drugega zaslužnim za sodelovanje ali ob jubilejih in praznikih. Tudi med slednjimi je skromen delež prejemnikov posameznikov in organizacij iz kulture.³⁵

IV.6 Javna kulturna infrastruktura

a) Prostori kulture

Z mestnimi nepremičninami, namenjenimi predstavljanju, upravljanju, organiziranju in ustvarjanju kulturno-umetniških programov, upravlja UKM MOM,³⁶ ki jih na podlagi ZUJIK odda v brezplačno uporabo za ta namen z javnim razpisom kulturnim subjektom s statusom delovanja v javnem interesu (za določen čas) ali jih s pogodbo prenese v upravljanje javnih zavodov.³⁷ Večina javnih kulturnih zavodov uporablja prostore v upravljanju za izvajanje svojih osnovnih dejavnosti.³⁸ V zadnjem času vse več JZ izvaja program razpršeno, na več lokacijah. Izstopa ND, ki upravlja z nepremičninami na šestih naslovih, na več od teh zagotavlja pogoje za delovanje NVO, SUK in KKS (Vetrinjski dvor, Karantena, Union, ND). Podobno je široko razporejen (kulturni in mladinski) program MKC, ki v upravni stavbi izvaja tudi tržno dejavnost (Hostel Pekarna). Razpršenost delovanja izkazuje

35 Dostopno na: <https://maribor.si/moje-mesto/mestni-nagrajenci/> (na dan 4. 4. 2022).

36 UKM MOM na podlagi *Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti* in istoimenske uredbe odda nepremičnine v uporabo tudi za izvajanje mladinske dejavnosti (konkretno dve enoti). Preglednica enot v evidencah UKM MOM je del Arhiva SRK, katerega skrbnik je UKM MOM.

37 70. člen ZUJIK: Javna kulturna infrastruktura so nepremičnine in oprema v javni lasti, namenjene kulturi, s sklepom pristojnega organa razglašene za javno kulturno infrastrukturo in kot take zaznamovane v zemljiški knjigi. Skladno z 78. členom ZUJIK se lahko določbe o neodplačnem prenosu, upravljanju ali uporabi oziroma oddaji v najem javne kulturne infrastrukture smiselno uporabljajo tudi za drugo stvarno premoženje države oziroma lokalnih skupnosti, ki se uporablja za kulturne namene, čeprav ni razglašeno za javno kulturno infrastrukturo.

38 Dejavnosti JZ opredeljujejo njihovi ustanovni dokumenti.

tudi MK, kar delno izhaja iz zahtev knjižnične mreže, ob pripravi tega dokumenta pa osrednje enote (Center, Pionirska knjižnica in Čitalnica) gostujejo v Trgovskem centru City zaradi prenove in gradnje novih prostorov na Rotovškem trgu, kamor se bosta umestila tudi programa UGM in art kina. Kompleksen programski, organizacijski in tehnični upravljavski izziv predstavljajo ta nova kulturna središča, začenši z Minoriti, kjer čez deset raznorodnih prizorišč bistveno presega potrebe osnovne dejavnosti LGM, ki upravlja večino minoritskega sklopa. Prenovljena infrastruktura mesto učinkovito bogati in povečuje dostopnost kulture, tudi na račun manjših enot zunaj sedeža JZ, npr. Trafika in Fotografski muzej (MNOM) ter Muzej najstarejše trte (PoMuM), zato bi bilo smiselno vzporedno z izgradnjo podpreti upravljavske premisleke o posameznih *centrih*, da bi tako dosegli optimalno programsko izkoriščenost in uravnoteženo razporeditev upravljavskih nalog.³⁹

NVO in SUK v mestu prostore za svoje delovanje na področju kulture zvečine najemajo (npr. skupnost GT22), jih uporabljajo na osnovi razpisov s plačilom realnih nastalih stroškov (ateljeji, galerije) ali pa brezplačno⁴⁰ (npr. rezidenčni programi v Vetrinjskem dvoru, Karanteni). Inovativni, predvsem pa povezovalni pristopi z jasnim ciljem (podpore ustvarjalnosti, programski kakovosti in dostopnosti za javnost) bi lahko pospešili vzpostavitev trajnejših oblik skupnostnega dela, pop-up kanalov, tržnic ter drugih občasnih dogodkov promocijsko-prodajne in neformalno izobraževalne narave, kar bi kazalo upoštevati tudi pri načrtovanju novih investicijskih projektov, tudi z mislijo na KKS. Nenazadnje lahko povezovalni pristop optimizira vsebinske/programske učinke in racionalizira stroške, npr. ključno zmanjša stroške najemnin za depoje JZ (muzeji, LGM) in podpre njihovo programsko delovanje (npr. ogledni depo industrijske dediščine).

b) Investicije

V zadnjih letih se investicijsko vzdrževanje usmerja⁴¹ v odpravljanje ogrožajočih težav, kot so vlaga v zgodovinskih stavbah, zamakanje streh, krušenje sten in stropov ipd. Poseben izziv predstavlja celovita ureditev področja, npr. vzdrževanje spomenikov in obeležij, ki niso v lasti MOM, obravnava spomenikov in obeležij, ki niso razglašeni za kulturno dediščino. Zaključeni so interventni projekti vzdrževanja: Čeligijev stolp (izvajalka MOM) ter mariborska sinagoga ter vzhodna in južna fasada mariborskega gradu (izvajalec MzK s sodelovanjem MOM), predvsem pri slednjem investicijsko vzdrževanje ne dohaja potreb – nujna je izvedba tretje faze prenove objekta; postopoma bo potekala

39 Tudi s ciljnim vsebinskim vključevanjem NVO. MOL npr. s ciljnim razpisom za petletno obdobje išče programske upravljavce Centra kulture Španski borci, Stare elektrarne, Vodnikove domačije, v MOM do sedaj tako ciljno določene prakse ni bilo.

40 Neprogramske materialne stroške delovanja krije JZ, ki z JKI upravlja, iz proračunskih sredstev za kulturo.

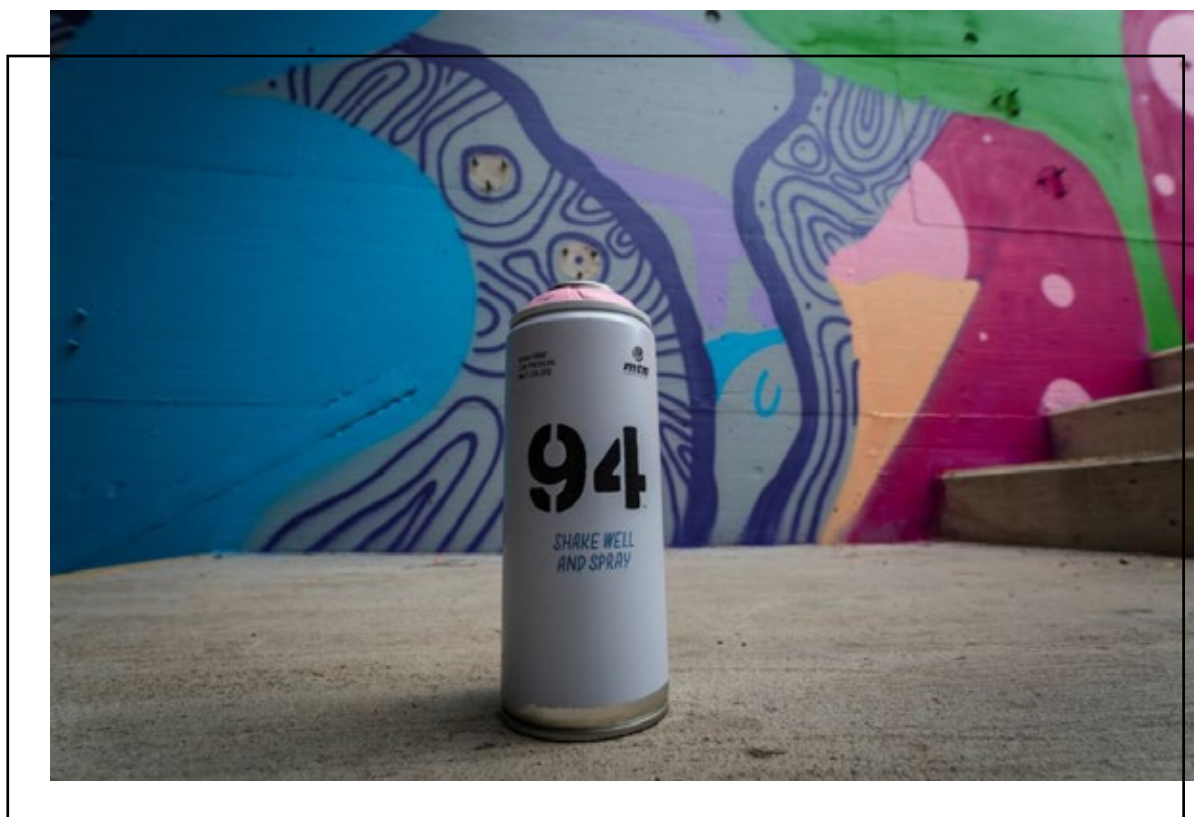
41 V letu 2021 je bilo uresničenih 8 % evidentiranih potreb investicijskega vzdrževanja.

tudi prenova stare UGM, kjer ostaja stalni del programa tudi po razširitvi dejavnosti v center Rotovž.

Redno se izvajajo tudi najnujnejša vzdrževalna dela na javnih spomenikih in obeležjih. Občasno se naloge odzivajo na pobude meščanov (recimo zaraščeni spomeniki, zbledele označevalne table, zanemarjena obeležja), izglasovani inovativni predlogi za izboljšanje mesta pa se udejanjajo tudi s podporo participativnega proračuna (npr. poligon za grafite, pripovedovalne table, živa knjiga, informativno-izobraževalna točka na Piramidi idr.).

MOM zagotavlja ali izvaja nakup opreme za izvajanje javne službe – včasih kot zakonsko obveznost (npr. bibliobus), drugič zaradi potrebe po zagotavljanju ključnih načel, npr. zagotavljanje dostopnosti (recimo dvigalo v stavbi ND), ali pa s strateško nalogo programskega razvoja na deficitarnem področju (npr. prenosni DCP kinoprojektor).

Večja investicijska vlaganja so bila v obdobju zadnjih desetih let (s podporo sofinanciranja EU) zgoščena na Lentu, kjer se je v 2022 zaključila revitalizacija Vojašniškega trga z okolico, kar se izraža v vzpostavitvi celovitega kulturnega središča z desetimi raznorodnimi prizorišči, na severnem robu ga zaokrožuje Muzej najstarejše trte (ki se vsebinsko povezuje z mestno znamenitostjo). V

teku je velika investicija v mestno JKI – izgradnja centra Rotovž, usmerjenega v promocijo knjige, izobraževanja, kulture in digitalizacije, kjer se bodo umestili MK, velik del programa UGM in dolgo pričakovani art kino. Glede na nakup zemljišč (in objektov) nekdanje MTT v Melju pa bi se bilo smiselno čim prej lotiti participativnega načrtovanja razvoja tega predela, katerega del bo namenjen tudi programom na (najširšem) področju kulture.

PRILOGA 3: Investicijski projekti

c) Avtonomne kulturne cone

Maribor ima samo eno avtonomno cono, kakršne so značilne za mnoga evropska urbana središča, in sicer Kulturni center Pekarna. Tovrstne kulturne cone so prizorišča ustvarjanja in alternativnega ustvarjalnega, kulturnega ter družbenega razvoja, pripomorejo k utrjevanju urbanega značaja mesta in imajo pogosto zaznavne razvojne učinke. Kontroverzne razprave o tem, kako prenoviti in upravljati KC Pekarna se vlečejo že skozi dve desetletji. Za obnovo KC Pekarna je bila v preteklem desetletju pripravljena projektna dokumentacija, pridobljeni so bili EU viri, v NPK 2014–2017 so bili za obnovo zagotovljeni tudi nacionalni viri, vendar je MOM od projektov odstopila ter se namesto tega odločila za večletni načrt sistematične prenove objektov v okviru vsakoletnih investicijsko vzdrževalnih del (načrt je bil dogovorjen z uporabniki). Ta proces postopne prenove je MOM prekinila leta 2018.

MOM prepozna pomen, vlogo in mestotvorni značaj programov in vsebin, ki so se umeščale in razvijale na področju KC Pekarne in bo tudi v prihodnje zagotavljanja ustrezne prostorske in finančne pogoje za njihovo kontinuirano izvajanje.

V STRATEGIJA

The image features a solid red background. Two thick, blue diagonal bars are positioned across the frame, one from the top-left to the bottom-right, and another from the bottom-left to the top-right. The text 'V STRATEGIJA' is centered in white, with 'V' on a separate line above 'STRATEGIJA'. A thin blue line forms a partial frame, consisting of a horizontal line on the left, a vertical line on the right, and a horizontal line at the bottom.

V.1 Vizija

Maribor je **kulturno središče regije**, **privlačno** za ustvarjanje in bivanje, **zanimivo** za obiskovalce iz drugih slovenskih mest in tujine. Mesto z **multikulturnim značajem** je **priljubljeno prireditveno okolje** in **vozišče kreativnih pobud**, usmerjeno v **nova zaveznitva** pri oblikovanju skupne prihodnosti.

V.2 Strateški cilji

- › Strateški cilj 1
Raznolika in **bogata kulturna ustvarjalnost** sooblikuje podobo Maribora, **bogati** in **osmišlja** življenje prebivalcev ter dviguje **privlačnost** mesta za obiskovalce.
- › Strateški cilj 2
Producenti in ustvarjalci na področju kulture delujejo **povezano** in **usklajeno**, v urejenem **sistemskem okolju** z ustreznimi **spodbudami** in **podporo MOM**.
- › Strateški cilj 3
Kultura je prepoznavna in uveljavljena kot pomemben **razvojni dejavnik** mesta in regije, **navdihuje** in **povezuje** mestne potenciale, **vključena** je v druge področne strategije in politike.

OPOMBA

Strategija je pripravljena ob pričakovanju umiritve pandemije covid-19. V primeru trajnejših sprememb uporabniških, produkcijskih, potovalnih možnosti človeštva bo treba na novo premisliti tudi nekatere namembnosti mestnih JZ (npr. hostel, množične prireditve), vzpostaviti nove sistemske rešitve z javnimi razpisi in s pozivi na osnovi novih meril uspešnosti in pomembnosti javnih kulturnih programov in projektov ter dolgoročneje ponuditi premostitveno pomoč s ciljem preživetja javne kulturne mreže; torej skupaj s producenti iznajti ustrezne praktične, pravne in sistemske poti, obenem pa tudi nove možnosti uspešnega trženja kulturnih in dediščinskih produktov ter promocije vrhunske svobodne umetnosti.

V.3 Specifični/operativni cilji

1

UVELJAVITI RAZVOJNO IN POVEZOVALNO VLOGO KULTURE

Integrirati kulturo v razvojne politike mesta in jo obravnavati kot izhodišče razvojnih sprememb, temeljni element identitetne podobe mesta ter široko družbeno povezovalno in vključevalno platformo, ob tem pa uveljaviti njeno širšo socio-ekonomsko vrednost, ki potrebuje javno podporo.

2

OKREPITI DEJAVNOSTI RAZVOJA OBČINSTEV

Podpreti razvoj in dostopnost kakovostnih vsebin kulturno-umetnostne vzgoje na vseh področjih ter spodbuditi inovativne oblike partnerskega povezovanja vzgoje in izobraževanja ter kulture in umetnosti s ciljem razvoja in vključevanja vseh segmentov občinstva ter splošnega dviga zanimanja za kulturo.

3

ZAGOTOVITI USTREZNEJŠO ČASOVNO IN PROSTORSKO PORAZDELITEV KULTURNIH VSEBIN

Zagotoviti visoko dostopnosti kulturnih vsebin skozi vse leto (ustrezna časovna razporeditev vsebin) ter dostopnost do kulturnih vsebin v vseh delih mesta (decentralizacija vsebin), ob tem spodbujati prisotnost ter pomen kulture in umetnosti v javnem prostoru.

4

RAZVITI SKUPNA PODPORNNA ORODJA KULTURNE PRODUKCIJE

Razviti skupne storitve in orodja za kulturne producente za izboljšanje učinkovitosti promocije in informiranja, usklajevanja razporeditve kulturnih dogodkov skozi vse leto in v vseh delih mesta ter optimizacije upravljanja in rabe javne kulturne infrastrukture.

5

SPodbuditi sodelovanje na področju kulture, še posebej med institucionalnimi in neinstitucionalnimi kulturnimi producenti

Okrepiti področna in medpodročna programska sodelovanja, spodbuditi trajne oblike komuniciranja in izmenjave informacij, tudi med MOM in kulturnimi producenti, ter spodbuditi sodelovanje med institucionalnimi in neinstitucionalnimi producenti.

6

VZPOSTAVITI UČINKOVITO UPRAVLJANJE JAVNE KULTURNE INFRASTRUKTURE

Razviti in uveljaviti transparenten sistem upravljanja in dostopanja do javne kulturne infrastrukture (tako za JKI v upravljanju kot za novo pridobljeno oz. šele načrtovano), ob tem izvajati redno investicijsko vzdrževanje obstoječe javne kulturne infrastrukture ter slediti potrebam (finančnim, organizacijskim, kadrovskim), ki izhajajo iz investicijskih projektov v pripravi (Rotovž, Minoriti, MTT itd.).

7

VZPOSTAVITI PODPORNO OKOLJE ZA RAZVOJ IN DELOVANJE KULTURNEGA IN KREATIVNEGA SEKTORJA

Oblikovati podporni sistem delovanja kreativnega sektorja; vzpostaviti skupnostna okolja za soustvarjanje, prostore za delo, sodelovanje ter prodajno-promocijske aktivnosti; spodbuditi podjetniško delovanje KKS; promovirati priložnosti za internacionalizacijo, povezovanje z gospodarstvom; zagotoviti ustrezna znanja in veščine za trajnostni razvoj kreativnih dejavnosti; integrirati KKS v načrte oživljanja mestnega središča in posameznih mestnih četrti.

8

POVEČATI PRORAČUNSKA SREDSTVA ZA PODROČJE KULTURE

Razvoj področja uresničevati ob ustreznem povečanju proračunskih sredstev, zlasti za razvoj novih programskih vsebin (nova kulturna prizorišča, revitalizacija mestnega jedra), upravljanje novo pridobljene javne kulturne infrastrukture, profesionalizacijo NVO, razvoj in upravljanje novih podpornih orodij ter sofinanciranje evropskih projektov.

9

SPODBUDITI PROFESIONALIZACIJO DELOVANJA NEVLADNEGA SEKTORJA KULTURE

Prispevati k opolnomočenju ustvarjalcev, ki delujejo pretežno izven JZ, v NVO in mladih, še neujeljavljenih ustvarjalcev; spodbujati usposabljanja in razvoj kadrovskih virov in kompetenc, povezovanje v regionalne in mednarodne mreže, usposabljanja za pridobivanje (novih, dodatnih) finančnih virov in njihovo razpršenost.

10

SPODBUDITI OKOLJSKI IN DIGITALNI PREHOD KULTURNEGA IN KREATIVNEGA SEKTORJA

Spodbuditi uvajanje digitalnih tehnologij, ki ponujajo učinkovitejša orodja za doseganje širšega občinstva, ob tem pa ustvarjajo več načinov, kako lahko javnost dostopa do kulturnih dobrin ter jih odkriva in uporablja, ter več možnosti njihove ponovne uporabe za inovativne in ustvarjalne storitve in proizvode v različnih kulturnih, kreativnih in turističnih sektorjih; spodbuditi vsebine, procese in načine produkcije, ki podpirajo okoljski prehod in obravnavajo okoljsko problematiko.

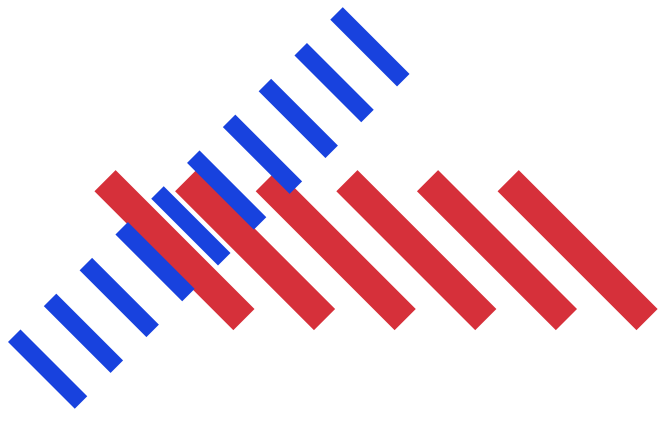
VI
NAČRT
SPREMLJANJA
IN VREDNOTENJA
URESNICEVANJA
STRATEGIJE

Uresničevanje SRK bo redno evalvirano, ugotovitve pa predstavljene javnosti. **Za spremljanje bo zadolžen UKM MOM**, ki bo uresničevanje sproti in tekoče spremljal, enkrat letno pa pripravil pregleden povzetek ugotovitev spremljanja. Spremljanje bo potekalo kvalitativno in kvantitativno v skladu z akcijskim načrtom, kjer ima vsak ukrep določene rezultate in opredeljene kazalnike rezultatov. Spremljanje bo potekalo z merjenjem doseganja rezultatov glede na določene kazalnike – v primerjavi z izhodiščnim stanjem leta 2022 in v določeni časovnici.

Evalviranje, ki poleg spremljanja doseganja rezultatov vključuje še vrednotenje teh rezultatov in medsebojnih učinkov rezultatov glede na doseganje ciljev SRK, **bo izvajala strokovna skupina za evalvacijo SRK**. Strokovno skupino bodo poleg predstavnikov UKM MOM sestavljali še: vsaj en predstavnik strokovne komisije za pripravo SRK, ki ni zaposlen na MOM, vsaj en predstavnik strokovnih razpisnih komisij na področju kulture pri UKM MOM ter po en predstavnik NVO in SUK, ki ju predlaga PIP.

Ugotovitve spremljanja in evalviranja bodo povzete v **letnem poročilu o uresničevanju ukrepov SRK**, ki ga bo pripravil UKM MOM enkrat letno in ga predstavil **mestnemu svetu**, poročilo pa bo **objavljeno na javnosti dostopnem spletnem mestu** MOM. Poročilo bo lahko služilo kot izhodišče dopolnitev in prilagoditev akcijskega načrta za razvojno obdobje. Zaradi transparentnosti spremljanja uresničevanja SRK je priporočljivo, da UKM MOM v skladu z možnostmi objavlja tudi občasne novice o doseganju ciljev na svoji spletni podstrani MOM. Po koncu strateškega obdobja, torej v letu 2027, bo UKM MOM pripravil skupno končno poročilo o uresničevanju SRK.

VII
SEZNAM
UPORABLJENIH
KRATIC IN
KRAJŠAV

AV	avdio-vizualne umetnosti
EK	Evropska komisija
EPK 2012	Maribor 2012 – Evropska prestolnica kulture
EU	Evropska unija
FBS	Festival Borštnikovo srečanje
JKI	javna kulturna infrastruktura
JSKD	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti
JZ	javni zavod
KKS	kulturni in kreativni sektor
KS	krajevna skupnost
KUV	kulturno-umetnostna vzgoja
LGM	Lutkovno gledališče Maribor
LPK	Lokalni program za kulturo v Mestni občini Maribor v obdobju 2015–2020
MČ	mestna četrt
MIZŠ	Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
MK	Mariborska knjižnica
MKC	Mladinski kulturni center Maribor
MNO	Muzej narodne osvoboditve Maribor
MOM	Mestna občina Maribor
MS MOM	Mestni svet Mestne občine Maribor
MzK	Ministrstvo RS za kulturo
ND	Kulturno-prireditveni center Narodni dom Maribor
NPK	Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022–2029
NVO	nevladna organizacija
OE OI	območna enota, območna izpostava
PAM	Pokrajinski arhiv Maribor
PF	Pedagoška fakulteta
PIP	Zavod PIP – Pravni in informacijski center Maribor

PMM	Pekarna magdalenske mreže
PoMuM	Pokrajinski muzej Maribor
RRA	Regionalna razvojna agencija Podravje – Maribor
RS	Republika Slovenija
Sinagoga	Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor
SNG Maribor	Slovensko narodno gledališče Maribor
SRK	Strategija razvoja kulture v Mestni občini Maribor v obdobju 2022–2026
SRPI	Služba za razvojne projekte in investicije – Projektna pisarna Mestne občine Maribor
SUK	samostojna_i ustvarjalka_ec na področju kulture
SUP MOM	Sektor za urejanje prostora Mestne občine Maribor
UGM	Umetnostna galerija Maribor
UGD MOM	Urad za gospodarske dejavnosti Mestne občine Maribor
UKM	Univerzitetna knjižnica Maribor
UKM MOM	Urad za kulturo in mladino Mestne občine Maribor
UM	Univerza v Mariboru
UVIZSR MOM	Urad za vzgojo in izobraževanje, zdravstveno, socialno varstvo in raziskovalno dejavnost Mestne občine Maribor
VIZ	vzgoja in izobraževanje
ZRSŠ	Zavod RS za šolstvo
ZTM	Zavod za turizem Maribor
ZUJF	Zakon o uresničevanju javnih financ
ZUJIK	Zakon o uresničevanju javnega interes za kulturo
ZVKDS	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije

VIII
VIRI

- › AIPA. (2020). Gospodarski pomen avdiovizualne industrije v Sloveniji.
Dostopno na: <https://www.aipa.si/media/uploads/reports/8yMUQL6Wvzam.pdf> (aipa.si)
- › Državne smernice za kulturno-umetnostno vzgojo. (2009).
Dostopno na: https://kulturnibazar.si/wp-content/uploads/2020/05/SD_2009_Nacionalne_smernice_za_kult_umet_vzgojo_SLO.pdf
- › EBLIDA. (2020). A European library agenda for the post-Covid age.
Dostopno na: <http://www.eblida.org/Documents/EBLIDA-Preparing-a-European-library-agenda-for-the-post-Covid-19-age.pdf>
- › *Evropska digitalna agenda*. (2010). Dostopno na: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:SL:PDF>
- › Fischer, F. (2012). Participatory Governance: From Theory To Practice. The Oxford Handbook of Governance. Ed. Levi-Faur, D. Oxford University Press.
Dostopno na: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199560530.001.0001/oxfordhb-9780199560530-e-32>
- › Gariboldi, A., Bollo, A., Torch, C., et al. (2017). Study on audience development : how to place audiences at the centre of cultural organisations : final report. Evropska komisija, Generalni direktorat za izobraževanje, mladino, šport in kulturo.
Dostopno na: <https://data.europa.eu/doi/10.2766/711682>
- › Likovna umetnost v prostoru mesta Maribor.
Dostopno na: <http://www.mariborart.si/domov>
- › Ministrstvo za kulturo RS. (2019). Strategija kulturne dediščine 2020–2023.
Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/DEDISCINA/STRAT_KD_2019.pdf
- › Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS. (2019). Nacionalna strategija za razvoj bralne pismenosti za obdobje 2019–2030.
Dostopno na: <https://www.gov.si/novice/2020-01-15-nacionalna-strategija-za-razvoj-bralne-pismenosti-za-obdobje-2019-2030/>
- › Organizacija združenih narodov. (2015). Agenda za trajnostni razvoj 2030.
Dostopno na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZZ/Dokumenti/multilateral/razvojno-sodelovanje/publikacije/Agenda_za_trajnostni_razvoj_2030.pdf
- › Pekarna Magdalenske mreže. (2010). NEW times new models : investigating the internal governance models and external relations of independent cultural centres in times of change. Ur. Fitzgerald, S.
Dostopno na: http://pekarnamm.org/wp-content/uploads/2021/01/teh_newtimes_en-21.pdf
- › Poslovnik postopka izbora predstavnikov nevladnih organizacij pri CNVOS. (2019).
Dostopno na: https://www.cnvos.si/media/filer_public/0d/fb/0dfbee54-ed66-4aaf-9f2e-823e5390edcd/poslovnik_izbora_prestavnikov_nvo_cistopis2020.pdf
- › RECCORD - Rethinking Cultural Centres in a European Dimension. (2017).
Dostopno na: https://encc.eu/sites/default/files/2017-11/reccord_research_final_report.pdf

- › Sajko, D., Urad za kulturo MOM. (2021). Pregled uresničevanja ukrepov Lokalnega programa kulture Mestne občine Maribor za obdobje od 2015 do 2020.
Dostopno na: <https://maribor.si/wp-content/uploads/2022/04/Pregled-uresnicevanja-ukrepov-Lokalnega-programa-za-kulturo-Mestne-obcine-Maribor-v-obdobju-2015-2020.pdf>
- › Svet Evrope. (2018). European Cultural Heritage Strategy for the 21st century.
Dostopno na: <https://rm.coe.int/european-heritage-strategy-for-the-21st-century-strategy-21-full-text/16808ae270>
- › The European Network of Cultural Centres (ENCC). (b.d.)
Dostopno na: <https://encc.eu/about>
- › UNESCO. (2016). Culture in Public Spaces – Key for Shaping A New Urban Agenda.
Dostopno na: <https://en.unesco.org/news/culture-public-spaces-key-shaping-new-urban-agenda>
- › UNESCO. (2006). Road Map for Arts Education.
Dostopno na: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Arts_Edu_RoadMap_en.pdf
- › UNESCO. (2010). Seul Agenda: Goals for the Development of Arts Education.
Dostopno na: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/CLT/pdf/Seoul_Agenda_EN.pdf
- › Zavod PIP. (2021). Prispevek k oblikovanju Strategije razvoja kulture 2022-2026 v Mestni občini Maribor iz vidika nevladnih organizacij in samostojnih kulturnih ustvarjalcev. (Dostopno: Arhiv SRK pri UKM MOM.)
- › Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1)(Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 – ZUJIK in 92/15).
Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO2442>
- › Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZN0rg in 3/22 – ZDeb).
Dostopno na: <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO3370>

IX

PRILOGE

Priloga 1: Gibanje financiranja v obdobju 2014–2021

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Proračun MOM brez investicij	72,896.758	71,438.836	73,406.363	81,062.172	81,813.880	82,010.068	88,909.718	126,455.847
Proračun kultura brez investicij in inv. vzdrževanja	7,386.768	6,837.314	7,142.341	7,606.619	7,827.135	7,862.888	8,407.149	8,844.187
Razmerje na preteklo leto (I)		92,56	104,46	106,50	102,90	100,46	106,92	105,2
Delež kulture v proračunu MOM brez investicij (v %)	10,13	9,57	9,73	9,38	9,57	9,59	9,46	7
Proračun MOM – investicije	17,463.540	14,449.448	10,943.129	11,184.500	17,202.142	21,957.717	31,987.059	18,583.498
Proračun kultura – inv. in inv. vzdrževanje	1,336.861	1,979.257	225.872	546.022	623.968	157.916	1,352.290	1,810.733
Delež kulture v sredstvih investicij MOM (v %)	7,66	13,70	2,06	4,88	3,63	0,72	4,23	9,74

Tabela 1: Proračun MOM in proračun za kulturo

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ocena potrebnih sredstev po ukrepih LPK (brez IV in INV)	7,386.768	7,749.088	8,187.766	8,241.704	8,947.806	9,127.821	9,247.908	
Predvidena rast sredstev po LPK		362.320	438.678	53.938	706.102	180.015	120.087	
Realizirana rast sredstev za kulturo		-549.455	305.027	464.278	220.516	35.753	544.261	437.038

Tabela 2: Predvidena in realizirana rast proračuna za kulturo MOM

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Stroški dela	3,169.745	3,251.110	3,400.173	3,579.184	3,730.793	3,910.562	4,252.135	4,532.537
Neprogramske materialni stroški	1,375.041	1,258.336	1,287.194	1,233.774	1,334.551	1,416.392	1,429.232	1,674.886
Programski materialni stroški	1,778.637	1,316.163	1,476.150	1,529.893	1,630.067	1,567.019	1,365.965	1.141.136
Skupaj	6,323.422	5,825.609	6,163.517	6,342.851	6,695.411	6,893.973	7,047.332	7,348.559

Tabela 3: Javni zavodi

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Skupaj	1,153.056	1,101.614	1,151.342	1,144.104	1,183.298	1,173.487	1,151.747	902.295
Primerjava s preteklim letom	1,00	0,96	1,05	0,99	1,03	0,99	0,98	
Kumulativa od 2014	100,00	95,54	99,85	99,22	102,62	101,77	100,00	
Kumulativa od 2015		100,00	104,51	103,86	107,41	106,52	99,88	

Tabela 4: Zasebni sektor

OPOMBA
V letu 2021 je izvajanje investicij in investicijskega vzdrževanja v celoti prešlo na SRPI MOM, zato vsota ni primerljiva s preteklimi leti.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sofinanciranje projektov in medn. projektov, intervencije, štipendije SUK	285.168	266.514	273.042	257.245	284.579	272.200	353.374	268.450
Sofinanciranje kulturnih programov	462.888	433.000	469.200	468.659	469.200	483.276	492.942	493.742
Skupaj	748.056	699.514	742.242	725.904	753.779	755.476	846.316	762.192

Tabela 5: NVO in SUK

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Skupni programi za društva (JSKD)	59.000	53.100	53.100	53.400	53.400	55.002	34.102	30.000
Dotacije društvom	108.000	104.000	104.000	104.800	104.800	107.944	110.103	110.103
Naša pesem	28.000	30.000	30.000	30.000	37.000	30.000	5.000	0
Skupaj	195.000	187.100	187.100	188.200	195.200	192.946	149.205	140.103

Tabela 6: Ljubiteljska kultura

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Posredni stroški – obratovalni stroški za uporabo produkcijskih prostorov – domicilna uporaba (Vetrinjski dvor, Union, Narodni dom, CK Pekarna, TV Metka) – ocena	210.000	215.000	222.000	230.000	234.319	225.064	156.226	

Tabela 7: Infrastruktura NVO

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Javni zavodi (JZ) – skupaj	83,53	83,31	84,10	81,55	83,50	85,64	81,45	83,1
JZ – stroški dela	42,91	47,55	47,61	47,05	47,66	49,73	50,58	51,25
JZ – programski stroški	24,23	19,40	20,81	20,24	20,95	20,05	16,25	12,9
NVO v kulturi	16,38	17,58	17,75	17,08	17,22	18,30	16,52	10,2
Javna dela v kulturi	0,71	0,53	0,60	0,41	0,54	0,47	0,48	0,43
Investicijsko vzdrževanje javne kulturne infrastrukture	1,42	1,77	2,51	2,33	1,74	1,52	3,29	2,2
Obratovalni stroški javne kulturne infrastrukture	1,29	1,55	1,41	1,17	1,36	1,35	1,25	1,16

Tabela 8: Odhodki proračuna kulture (brez investicij) v deležih

OPOMBA
Vrste stroškov se ne sumirajo, zato se odstotki ne seštevajo.

Priloga 2: Javni zavodi na področju kulture v MOM

	Zavod	Ustanovitelj	Enota*	Področje	Delež sofinanciranja MOM (v %)**
1	Center judovske kulturne dediščine Sinagoga Maribor	MOM		kulturna dediščina	92
2	Javni sklad RS za kulturne dejavnosti	Vlada RS	Območna izpostava Maribor	ljubiteljska kultura	OI MB: 25,5
3	Kulturno-prireditveni center Narodni dom Maribor	MOM		več področij	70,8
4	Lutkovno gledališče Maribor	MOM		uprizoritvene umetnosti	35,2
5	Mariborska knjižnica	MOM + 5 občin		knjižničarstvo	69,6
6	Mladinski kulturni center Maribor	MOM		več področij mladina	54
7	Muzej narodne osvoboditve Maribor	MOM		kulturna dediščina	14,1
8	Pokrajinski arhiv Maribor	Vlada RS		kulturna dediščina	0
9	Pokrajinski muzej Maribor	MOM		kulturna dediščina	14,4
10	Slovensko narodno gledališče Maribor	Vlada RS	Notranja organizacijska enota Festival Borštnikovo srečanje	uprizoritvene umetnosti glasba, balet	50***
11	Umetnostna galerija Maribor	MOM		kulturna dediščina vizualne umetnosti	14,9
12	Univerzitetna knjižnica Maribor	Vlada RS	Enota za domoznanstvo in posebne zbirke	knjižničarstvo	6,24
13	Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije	Vlada RS	Območna enota Maribor	kulturna dediščina	0

OPOMBE

* Organizacijska enota, ki deluje v Mariboru, oz. enota, katere delovanje sofinancira MOM.

** Povprečje zadnjih petih let.

*** Polovični delež sofinanciranja FBS predstavlja cca. 1 % proračuna SNG Maribor.

Priloga 3: Investicijski projekti

Projekt in namen	Vrsta	Vrednost (€)	Sofinanciranje (€)	MOM (€)	Faza
Lutkovno gledališče Maribor – izgradnja zunanjega avditorija Avditorij v nekdanjem samostanskem vrtu (so)uporablja oder Velike dvorane LGM z odpiranjem železne zavese. Primeren je za izvedbo glasbenih, gledaliških in plesnih vsebin za 520 gledalcev na zunanji tribuni, nad katero se razpenja mogočen hrast.	EU iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in RS v okviru mehanizma celostnih teritorialnih naložb, prednostna naložba 6.3. (do 80 %)	1.807.327,00	1.219.242,80	588.084,20	2014
Minoritska cerkev V Cerkev se umeščajo predvsem tehnično manj zahtevne prireditve s poudarjeno glasbeno in zvočno usmerjenostjo.	EU iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in RS v okviru mehanizma celostnih teritorialnih naložb, prednostna naložba 6.3. (do 80 %)	2.487.310,00	1.728.813,58	758.496,42	2015
Revitalizacija Vojašniškega trga z objekti – Sodni stolp Razvoj inovativnih in kreativnih rešitev za valorizacijo in ohranjanje kulturne dediščine na osnovi srednjeveških dogodkov in zgodb, legend, gradov v sodelovanju javnih in zasebnih deležnikov s ciljem razvoja kulturne turistične destinacije in produktov.	EU iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in RS v okviru mehanizma celostnih teritorialnih naložb, prednostna naložba 6.3. (do 80 %)	1.073.553,24	775.243,31	298.309,93	2021
Revitalizacija Vojašniškega trga z objekti – Obnova objekta Vojašniška ulica 14 – Muzej najstarejše trte Novo kulturno središče, ki omogoča krepitev in širjenje bogate vinske dediščine (vsebinska dopolnitev Hiše stare trte).	EU iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in RS v okviru mehanizma celostnih teritorialnih naložb, prednostna naložba 6.3. (do 80 %)	618.391,61	423.563,84	194.827,77	2021
Revitalizacija Vojašniškega trga z objekti – Obnova objekta Vojašniški trg 3 z rekonstrukcijo srednjeveškega zidu Dodatne prostorske kapacitete za kulturne dejavnosti ter programska obogatitev Z dela starega mestnega jedra, nova JKI v turistični in izobraževalni ponudbi mesta in regije, nova programska in turistična ponudba mesta.	EU iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in RS v okviru mehanizma celostnih teritorialnih naložb, prednostna naložba 6.3. (do 80 %)	4.515.553,78	3.612.443,03	903.110,76	2021
Naša Drava* MOM del: izdelava splava Hlodovec; izvedba dogodkov – splavarske delavnice; kulinarika in kultura na splavu; športne delavnice; postavitve mobilne splavarske razstave; izdelava manjšega splava za plovbo; promocijske aktivnosti projekta v izvedbi Zavoda za turizem Maribor-Pohorje; oprema za športni park; projektna dokumentacija za vstopno-izstopne točke ob Dravi (vsi LAS).	Projekt sodelovanja, ki združuje 10 LAS iz SI in HR (do 85 %); Vodilni partner operacije: LAS Bogastvo podeželja MOM preko TOTI LAS	914.872,55 (skupaj) 243.468,17 (za MOM)			v teku (2022)
Vzdrževalna dela na Čeligijevem stolpu Namembnosti stolp z vzdrževalnimi deli ne bo pridobil, kasneje pa bo omogočen ogled stolpa, ureditev galerije ali manjšega muzeja.	MK in MOM	335.970,99	123.285,35	212.685,64	v teku (2022)
Center Rotovž – inovativen center, usmerjen k promociji knjige, izobraževanja, kulture in digitalizacije Srce mesta – skupni kreativni, kulturni izobraževalni medgeneracijski prostor, preplet različnih kulturnih vsebin, programov Mariborske knjižnice, Umetnostne galerije Maribor in art kina.	MK in MOM	25.400.798,30	12.700.399,15	12.700.399,15	v teku (2024)

OPOMBA
Projekt v kulturno dediščinsko in turistično dimenzijo ni neposredna investicija v JKI.

X AKCIJSKI NAČRT

X.1

Organizacija in redno sestajanje kolegija vodstva MOM z javnimi deležniki na področju kulture

Aktivnosti

Vodstvo MOM bo organiziralo stalni kolegij z javnimi zavodi in drugimi deležniki občinskih javnih služb (npr. ZTM, RRA, po potrebi drugi uradi MOM in javna podjetja). Stalni kolegij bo namenjen usklajeni podpori mestne uprave razvoju kulture, še posebej na presečišču kulture in turizma ter razvojnih projektov. Kolegij bo izvajal tudi naloge zagovorništva kulturnih projektov in programov, vezanih na pridobivanje državnih virov in drugih državnih storitev (npr. /so/financiranje države, razvoj programov in projektov nacionalnega pomena). Ključno vlogo v tem kolegiju bo imel UKM MOM, ki koordinira vse razvojne in strateške dejavnosti na področju kulture v Mariboru.

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 3, 4, 5 in 6.**

Ciljne skupine

sektor kulture, posebej v delu, povezanem s turizmom in z drugimi gospodarskimi panogami, ki lahko spodbujajo razvoj kulture

Nosilci

vodstvo MOM;
UKM MOM

Sodelujoči

JZ na področju
kulture; drugi uradi
MOM; ZTM; RRA

Rezultati

usklajeno delovanje MOM in JZ na področju kulture z ZTM in RRA ter drugimi javnimi službami; trajno zagovorništvo mestnih kulturnih projektov nacionalnega pomena za dodatno sofinanciranje kulture iz državnih virov

Kazalniki

srečanja kolegija: najmanj 6 letno; celovita zagovorniška aktivnost za kulturne projekte: najmanj 6 v obdobju strategij

Ovrednotenje

finance: /
kadri: v okviru rednih delovnih nalog sodelujočih

Časovnica

2022-2026

X.2

Oblikovanje stalnih in/ali projektnih delovnih skupin deležnikov na področju kulture

Aktivnosti

UKM MOM bo skupaj z vodstvom MOM in JZ oblikoval stalne delovne skupine in izvajal fokusna srečanja z deležniki na področju kulture (JZ, NVO, SUK, MČ in KS, prebivalci, strokovnjaki itd.) o izpostavljenih temah, vsebinah, razvojnih programih in načrtih: stalna delovna skupina za pripravo študije izvedljivosti razvoja skupnih služb JZ z muzejsko in galerijsko dejavnostjo (koordinirata UKM in vodstvo MOM; sodelujejo vodstva teh JZ, strokovnjaki za javne finance in pravo, svetovalci za muzejsko in galerijsko dejavnost, predstavniki MOM); stalne delovne skupine za razvoj upravljalških modelov kulturnih središč (koordinirata UKM in vodstvo MOM; sodelujejo JZ, NVO); stalna delovna skupina za razvoj mestnih festivalov (koordinira UKM MOM; sodelujejo organizatorji festivalov in prireditev); stalna delovna skupina za umetnost v javnem prostoru (koordinira UKM MOM; sodelujejo vodstvo MOM, SUP MOM, UKM MOM, UGM, ZVKDS); stalna delovna skupina za razvoj nosilnih zgodb na področju kulturne in industrijske dediščine (koordinira UKM MOM; sodelujejo JZ, NVO in SUK, ZTM); stalna delovna skupina za razvoj *umetniške transverzale* (koordinira UKM MOM; sodelujejo JZ, NVO, SUK, ZTM); stalna delovna skupina za spremljanje in vrednotenje uresničevanja ukrepov SRK 2022–2026 (koordinira UKM MOM; sodelujejo JZ, NVO in SUK, drugi); fokusna srečanja za razvoj blagovnih znamk (koordinirata vodstvo in UKM MOM; sodelujejo JZ, NVO in SUK, ZTM); fokusna srečanja pred pripravo in izvedbo razpisov (koordinira UKM MOM; sodelujejo NVO in SUK); fokusna srečanja za razvoj digitalnega orodja (koordinira UKM MOM; sodelujejo JZ, NVO in SUK, SRPI, strokovnjaki za področje digitalizacije); fokusna srečanja za oblikovanje programskih usmeritev novega centra v Melju – MTT (koordinirata UKM in vodstvo MOM; sodelujejo JZ, NVO in SUK, SRPI).

Načela oblikovanja skupin temeljijo na sodelovanju in vključevanju predstavnikov vseh področij in relevantnih deležnikov glede na vsebino dela skupine. Ključno je, da skupine sestavljajo pristojni in operativni člani na delovnih področjih.

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9 in 10.**

Ciljne skupine

celotno področje kulture; deležniki s sorodnih področij; prebivalci

Nosilci

vodstvo MOM;
UKM MOM

Sodelujoči

druge službe MOM
(SRPI, SUP MOM
idr.); kulturni
producenti in
ustvarjalci (JZ,
NVO in SUK); ZTM;
strokovna javnost
prebivalci

Rezultati

usklajenost in sinergijski učinki dejavnosti na področju kulture; okrepitev participativnega načrtovanja na področju kulture in razvoja mesta; utrjena družbena kohezija; projektne naloge za pripravo razpisnih dokumentacij, strategij, načrtov ipd.; izboljšana uporabniška izkušnja prebivalcev in obiskovalcev mesta

Kazalniki

aktivne stalne delovne skupine: najmanj 6;
pripravljeni elaborati: najmanj 6; fokusna srečanja: najmanj 20 z javno objavljenimi zapisniki/povzetki

Ovrednotenje

finance: sredstva za strokovno sodelovanje, svetovanje, usposabljanje ipd.
kadri: v okviru rednih delovnih nalog odgovornih in sodelujočih

Časovnica

2022-2026

X.3

Razvojno povezovanje uradov MOM

Aktivnosti

UKM bo vodil oblikovanje medpodročnih delovnih skupin znotraj MU MOM z namenom strateškega razvoja na naslednjih področjih: podporni mehanizmi KKS na presečišču podjetništva in ustvarjalnosti, kulturni turizem, vsebine KUV, pridobivanje razvojnih sredstev iz virov EU in gospodarstva, blagovne znamke.

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 4, 6, 7 in 10.**

Ciljne skupine

deležniki na področju KKS; kulturni
producenti in ustvarjalci; uporabniki
kulturnih vsebin – prebivalci in obiskovalci
(turisti)

Nosilci

UKM MOM

Sodelujoči

vodstvo in uradi
MOM; SRPI; ZTM

Rezultati

sinergija delovnih procesov za okrepitev
učinkovitosti; medpodročni razvoj strateško
pomembnih vsebin in področij; rast sredstev
za kulturo v povezavi z drugimi področji iz
virov EU; zagotavljanje dostopnosti kulturnih
in s kulturo povezanih vsebin; krepitev
kulturnega turizma; krepitev KKS

Kazalniki

medpodročne delovne skupine: 5; strategija
kulturnega turizma; strategija razvoja KKS;
platforma kakovostnih vsebin KUV; prijavljeni
projekti na razpisih EU: 3; nove blagovne
znamke: 4

Ovrednotenje

finance: /

kadri: /

Časovnica

2022 posredovanje pobud in zasnova
delovnih skupin; 2023–2025 aktivno
delovanje; 2026 rezultati delovanja

Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 4, 6, 7 in 10.

X.4

Razvoj enotnega digitalnega orodja za kulturne proizvajalce, ustvarjalce in uporabnike na področju kulture

Aktivnosti

UKM MOM bo koordiniral razvoj celovitega digitalnega orodja za podporo dejavnosti vseh kulturnih proizvajalcev in dostopa po načelu vse-na-enem-mestu za uporabnike kulturnih vsebin, zagotovil bo urejanje in vzdrževanje portala v sodelovanju z zunanjimi strokovnimi sodelavci.

a) Orodje bo podpiralo sodelovanje proizvajalcev v več segmentnih: časovno načrtovanje, pregled razpoložljivosti prostorov in tehnične opreme, rezervacijski sistem, skupne promocijske dejavnosti, zemljevid ključnih kulturnih proizvajalcev in njihove predstavitve, skupni programi za razvoj občinstev in vsebine KUV, pregled podpornih in izobraževalnih programov za ustvarjalce in proizvajalce na področju kulture (še posebej za NVO in SUK) ter kritiška refleksija. Slednja se na novo vzpostavi s postopno izgradnjo preko navezave na nacionalne kritiške platforme, z oblikovanjem neodvisne rubrike, naborem strokovnih sodelavcev, izobraževanjem mladih piscev in štipendiranjem njihovega usposabljanja.

b) Uporabnikom bo orodje omogočilo enoten vstopni portal za informiranje, nakup vstopnic in poglajeno raziskovanje kulture in umetnosti v Mariboru.

Ciljne skupine

kulturni producenti in ustvarjalci; vsa področja kulture in umetnosti; vse skupine občinstev; mestna uprava; turistični delavci, turisti idr.

Nosilci

UKM MOM; SRPI

Sodelujoči

vodstvo MOM; JZ, NVO na področju kulture;
SUK; UM; ZTM; turistični delavci idr.;
strokovnjaki za digitalizacijo

Rezultati

bolje povezani deležniki na področju kulture
aktivno vključenih vsaj 75 % vseh zasebnih kulturnih producentov in ustvarjalcev v mestu; aktivno vključeni vsi JZ v kulturi; javno dostopen pregleden popis JKI ter drugih prostorov s kulturno produkcijo; vključen popis tehnične opreme; delujoča platforma za kritiško refleksijo; delujoča platforma KUV; nakup vstopnic preko enotne platforme/orodja

Kazalniki

digitalna orodja: 1; delež producentov in ustvarjalcev, ki uporabljajo platformo: najmanj 75 % NVO, 100 % JZ; aktivne vsebine na platformi: dnevno posodabljanje; uporabniki/obiskovalci: najmanj 10-% letna rast dnevnikov klikov ter nakupa vstopnic

Ovrednotenje

finance: strošek projekta do vzpostavitve; vir – EU (Sklad za okrevanje, New Generation Europe), sofinanciranje MOM; stalno – sredstva za delovanje portala
kadri: dodatna zaposlitev za polovični delovni čas na UKM MOM; v času razvoja orodja povečan obseg dela v JZ in SRPI ter strokovnjaki za digitalizacijo

Časovnica

2025

X.5

Ureditev dostopanja do javne kulturne infrastrukture za kulturne producente in ustvarjalce

Aktivnosti

UKM MOM bo pripravil in javno objavil seznam JKI s popisom opreme, obenem tudi *Pravilnik o uporabi JKI in prostorov za kulturne dejavnosti*, ki natančneje določa, pod kakšnimi pogoji lahko prostore uporabljajo kulturni producenti, ki ne upravljajo infrastrukture, ter določa postopke kandidiranja za uporabo, tesno povezano z digitalnim orodjem načrtovanja (za pregled razpoložljivosti). Skozi te postopke se okrepi možnost uporabe prostorov (tudi rezidenčno uporabo) predvsem na deficitarnih področjih, npr. klubska glasbena scena, literarni dogodki, uprizoritvene (plesne in performativne) umetnosti, KKS ipd. Posebna pozornost pri načrtovanju investicij se nameni v procesu priprave strategije detektiranim potrebam: prostori za sodobni ples, klubska glasbena scena in snemalno-produkcijski studio za glasbeno industrijo, ateljeji (prioritetno za vizualne in glasbene umetnosti), literarna hiša, večji razstavniki prostori za intermedijske in vizualne umetnosti, skladišča/fundusi za več dejavnosti.

Ukrep se navezuje
na specifične cilje
3, 5, 6, 7 in 9.

Ciljne skupine

JZ, NVO na področju kulture in SUK; KKS;
zasebna podjetja

Nosilci

UKM MOM; JZ na
področju kulture

Sodelujoči

drugi uradi MOM;
RRA; zasebni
lastniki prostorov

Rezultati

seznam JKI s popisom opreme; *Pravilnik o uporabi JKI in prostorov za kulturne dejavnosti*; okrepljena preglednost in urejeno načrtovanje kulturne produkcije ter prodajno-promocijskih kanalov KKS; upoštevanje dejanskih potreb pri načrtovanju investicij (novi prostori)

Kazalniki

seznam JKI s popisom opreme; redno posodabljanje seznama; *Pravilnik o uporabi JKI in prostorov za kulturne dejavnosti*; kandidiranje za uporabo preko digitalnega orodja za načrtovanje

Ovrednotenje

finance: urejeno financiranje materialnih stroškov JKI
kadri: v okviru rednih delovnih nalog sodelujočih

Časovnica

2023 seznam in *Pravilnik*; pregled stroškovnih okvirov povečanega izkoristka JKI; 2024 urejen kanal dostopanja

X.6

Izvajanje skupne kulturne promocije in trženja kulturnih vsebin

Aktivnosti

UKM MOM bo v sodelovanju z JZ sprožil razvoj programskega orodja za sistemsko oblikovanje skupne vstopnice za muzeje in galerije, dostopne v spletni prodaji, pri blagajnah zavodov, pri turističnih ponudnikih in na informacijskih točkah. Oblikovani bodo kombinirani abonmaji (JZ, NVO, več področij) in enotne vstopnice za skupne mestne prireditve.

Muzeji in galerije bodo odpiralni čas prilagodili povpraševanju obiskovalcev (vikendi, prazniki, popoldnevi, večeri).

MOM bo podprla skupno blagovno znamčenje povezljivih vsebin, npr. mariborski festivali, umetniška transverzala, poti kulturne dediščine, industrijski Maribor, in uredila skupno strokovno skrbništvo, v katerega bo vključena tudi blagovna znamka EPK Maribor 2012 (v skrbništvu ZTM).

UKM MOM se bo povezal z UGD MOM za pripravo strategije kulturnega turizma z izvedbenim načrtom.

Nalogo bo prevzel ZTM s sodelovanjem kulturnih producentov.

MOM bo pripravila načrt stalnih promocijskih točk v mestu, namenjenih izključno kulturi, razporejenih v središču in ostalih delih mesta.

Ciljne skupine

načrtovalci in izvajalci kulturne in gospodarske dejavnosti v mestu; kulturni producenti (vsa področja kulture in umetnosti); prebivalci in obiskovalci; turistični delavci

Nosilci

vodstvo MOM; UKM MOM ; UGD MOM; SRPI

Sodelujoči

JZ, NVO na področju kulture in SUK; drugi pristojni uradi MOM; ZTM; javna in zasebna podjetja idr.

Rezultati

skupna vstopnica za muzeje in galerije, kombinirani abonmaji (JZ, NVO, SUK, več področij), enotne vstopnice za skupne prireditve; razvite in aktivne blagovne znamke na področju kulture; stalna (cenovno dostopna/brezplačna) oglasna mesta za kulturo; strategija kulturnega turizma in izvedbeni načrt; povpraševanju prilagojen delovni čas muzejev in galerij

Kazalniki

skupne vstopnice: najmanj 3 povezani JZ; blagovne znamke: najmanj 4; oglasna mesta: najmanj 6; strateški dokument na področju kulturnega turizma; JZ s prilagojenim delovnih časom: najmanj 3; kombinirani abonmaji: najmanj 3; enotne vstopnice: najmanj 3 prireditve

Ovrednotenje

finance: strošek razvoja znamk, sredstva za skupno promocijo, priprava strategije kulturnega turizma; strošek razvoja programske opreme
kadri: v okviru rednih delovnih nalog sodelujočih

Časovnica

2024 večina ukrepov; 2023–2026 razvoj in krepitev blagovnih znamk

X.7

Priprava in izvajanje trajnega programa na vseh področjih kulturno-umetnostne vzgoje

Ukrep se navezuje na specifične cilje 1, 2, 4, 5, 7, 9 in 10.

Aktivnosti

UKM MOM bo koordinirala pripravo vzporedno z vzpostavljanjem kulturnega portala, da se interaktivna platforma kakovostnih KUV vsebin smiselno vključi v skupno digitalno orodje.

Koordinator na UKM MOM bo vodil pripravo kataloga kakovostnih lokalnih in regijskih programov (z vseh področij) KUV, umeščenega na platformo KUV. Katalog bo vključeval tudi stalno usposabljanje mentorjev v kulturi in VIZ ter na drugih povezanih področjih (turizem, okolje, socialno varstvo idr.). UKM MOM bo vodil dejavnosti zasnove in izvedbe regijskega središča KUV ter oblikovanja partnerske mreže koordinatorev KUV. Središče KUV se bo usmerilo v razvoj inovativnih oblik partnerskega sodelovanja na deficitarnih področjih.

V okviru dejavnosti se bo vzpostavilo oz. okrepilo tudi sofinanciranje ključnih programov: kombiniranih abonmajev za učence, dijake in študente, starostna razširitev programa *Kulturni dnevnik* v okviru OŠ, izvedba strokovnih dogodkov v regijskem obsegu ter trajne inkluzivne dejavnosti.

Ciljne skupine

generacije uporabnikov: otroci, mladi, odrasli, starejši; organizacije: kulturni producenti (JZ, NVO, SUK), vrtci, osnovne in srednje šole, univerza, drugo; obiskovalci: organizirane skupine, posamezniki, družine; področja: umetnost in kultura, vzgoja in izobraževanje, socialno varstvo, šport, turizem idr.

Nosilci

UKM MOM

Sodelujoči

JZ, NVO na področju kulture in SUK; UVIZSR MOM; SRPI; drugi uradi in službe MOM; UM; MzK; MIZŠ; ZRSŠ

Rezultati

področje KUV smiselno vključeno v skupno digitalno platformo/orodje; okrepljen dostop do KUV vsebin za vse deležnike; sofinancirane ključne vsebine KUV; sistemizirane dejavnosti razvoja mladih občinstev; okrepljeno socialno vključevanje; regionalno središče KUV; stalna usposabljanja s področja KUV za mentorje in strokovne delavce v kulturi, izobraževanju, turizmu, socialni idr.; vsaj en večji EU projekt z vsebinami KUV

Kazalniki

aktivna platforma KUV na skupnem kulturnem portalu; sofinancirani abonmaji za otroke, dijake in študente: najmanj 3; izvedena usposabljanja na področju KUV: najmanj 1 večje letno; pridobljen večji projekt z vsebinami KUV: 1; generacijska razširitev Kulturnega dnevnika: najmanj 5 razredov OŠ

Ovrednotenje

finance: projektna podpora (EU s sofinanciranjem MOM) za vzpostavitev in delovanje središča; sofinanciranje (področnih in medpodročnih) vsebin, usposabljanj in razvoja inovativnih programov
kadri: dodatna zaposlitev za polovični delovni čas na UKM MOM, področni koordinatorji KUV, partnerji

Časovnica

2022 oblikovanje spletne platforme KUV v Mariboru kot podstrani skupnega kulturnega portala; 2023 nadgradnja platforme v (digitalno) regionalno središče; strukturiranje vsebin na vseh področjih KUV ter začetek izvajanja strokovnih, ustvarjalnih, predstavitvenih dejavnosti; 2025 zagon regionalnega središča KUV s stalnimi dejavnostmi razvoja različnih generacij občinstev

X.8

Razvoj modelov upravljanja novih kulturnih središč

Aktivnosti

Oblikovane bodo delovne skupine za razvoj učinkovitih modelov upravljanja kulturnih središč Minoriti (s širšo okolico), Rotovž, nekdanje MTT (širše območje), smiselno vpetih v širšo kulturno krajino mesta (profilacija z namenom ambicioznega razvoja). Delovne skupine bodo zajele vse relevantne kulturne deležnike (predstavnike MOM, JZ, NVO in SUK), področne strokovnjake, finančne in pravne izvedence; na fokusnih srečanjih se bo lahko vključevala tudi javnost.

Priporočljive usmeritve: razlikovanje med tehničnim in programskim upravljanjem; preizkus uvedbe programskih svetov/konzorcijev; preizkus programskega upravljanja NVO; oblikovanje poslovnih načrtov za izhodišče celovitega upravljanja (U6); Minoriti – kulturna četrt, močna povezava s kulturno dediščino, sodobne umetniške prakse, poletni festivali; Rotovž – vizualne umetnosti, sodobne knjižnične dejavnosti z literaturo in domoznanstvom, AV področje, večgeneracijsko načelo; MTT – industrijska dediščina, sodobne umetnosti: uprizoritvene (sodobni ples, performans, intermedijske umetnosti), vizualne in glasbene; ljubiteljska kulturna dejavnost, KUV, KKS; kulturni turizem; pregled in morebitna redefinicija organizacijske ureditve kulturne krajine po vzpostavitvi novih središč.

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 3, 5, 6, 7 in 9.**

Ciljne skupine

JZ, NVO na področju kulture in SUK; KKS; vsa področja kulture in umetnosti; uporabniki kulture – prebivalci in obiskovalci

Nosilci

vodstvo MOM; UKM
MOM; JZ

Sodelujoči

drugi uradi in
službe MOM; NVO in
SUK; strokovnjaki,
izvedenci; UM

Rezultati

delovne skupine za razvoj modelov
upravljanja, poslovnih načrtov in
programskega razvoja kulturnih središč; trije
celoviti upravljavski modeli s trajno dimenzijo

Kazalniki

modeli upravljanja s poslovnimi načrti: 3; JZ
v vlogi programskih upravljavcev: 4; NVO v
vlogi programskih upravljavcev: 8; JZ, NVO,
SUK, KKS in drugi rezidenčni uporabniki
prostorov: 20

Ovrednotenje

finance: sredstva za strokovno sodelovanje,
svetovanje, izvajanje usposabljanj ipd.
– zajeto v U2; stroški koordinacije v JZ –
dodatne zaposlitve (usklajevanje kadrovskih
načrtov); povečani materialni stroški – zajeto
v U5
kadri: v okviru rednih delovnih nalog
sodelujočih

Časovnica

2022–2023 Minoriti; 2023–2025 Rotovž; 2025
sistematičen pregled celotnega področja
kulture; 2023–2026 MTT

X.9

Podpora javnim kulturnim programom širšega pomena

Ukrep se navezuje na specifične cilje 1, 3, 5, 6, 8, 9 in 10.

Dejavnosti

MOM si bo prizadevala za nadaljevanje izvajanja aktivnosti, ki sta jih na področju intermedijskih umetnosti uvedla EU projekta, tradicionalnega mednarodnega festivala, ki povezuje umetnost in okolje, ter ponovne vzpostavitve kiparskega simpozija.

MOM bo festivale dodatno podprla v okviru enotne proračunske postavke, iz katere bodo organizatorji izmenjaje – trienalno – črpali sredstva: mednarodni triennale umetnost in okolje EKO; mednarodni festival intermedijske umetnosti; mednarodni kiparski simpozij Forma viva.

Ciljne skupine

kulturni producenti in ustvarjalci s področja vizualnih in intermedijskih umetnosti; deležniki v KKS; uporabniki kulturnih vsebin (prebivalci in obiskovalci); turistični delavci

Nosilci

vodstvo MOM; UKM MOM

Sodelujoči

UGD MOM; SRPI; RRA; SOS; UGM; KID Kibla; MKC; UM; MČ in KS; Štajerska gospodarska zbornica

Rezultati

dvig kakovosti in podpora razvojnim usmeritvam področnih programov; okrepljeno sodelovanje znotraj področij vizualnih in intermedijskih umetnosti; obuditev z gospodarstvom sodelujočega projekta Forma viva (obnova in ustvarjanje); enakomerna razporeditev kulture in umetnosti v različnih delih mesta

Kazalniki

izvedeni trienalni projekti: 1 letno; izvedene zagovorniške akcije MOM za nacionalno podporo: 3; oddane partnerske vloge na projektne razpise EU: 3

Ovrednotenje

finance: na osnovi pogodbe o sofinanciranju javnih kulturnih dobrin širšega pomena
kadri: v okviru rednih delovnih nalog sodelujočih

Časovnica

2023 začetek dejavnosti (usklajevanje); 2024 zagovorniške dejavnosti; 2025 začetek izvajanja programov po trienalnem načelu

X.10

Podpora novim vsebinam, ki jih pripravljajo vsebinski konzorciji oz. mreže producentov

Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 2, 5, 6, 7, 8, 9 in 10.

Aktivnosti

Ukrep obsega podporne aktivnosti za konzorcije oz. mreže povezanih producentov z izdelanimi in uresničljivimi elaborati (programsko-poslovnimi načrti z izvedbenimi časovnicami), ki bodo za svoje dolgoročno delovanje potrebovali infrastrukturno in/ali finančno podporo MOM.

MOM bo podprla aktivnosti vsebinskih konzorcijev zlasti na naslednjih področjih:

film: prednostno v povezavi s projektom, financiranim s strani MJU, ki ima potencial za vključitev v center Rotovž; sodobni ples: ponovni zagon temeljnih programskih dejavnosti in celovitega razvoja na tem področju; ukrep vključuje tudi infrastrukturno podporo – vzpostavitev trajnega prizorišča za uprizoritvene umetnosti *black box*; literatura: razvoj in promocija literarnega ustvarjanja in bralne kulture ter jezikovne odličnosti, vzpostavitev literarne hiše, zasnova skupnih prodajnih mest; intermedijske umetnosti: ohranjanje vsebin po izteku evropskih projektov RUK in konS ter povezava z razvojem trienalnega festivala KIBLIX in dejavnostmi razstavišča Portal; KKS: ohranjanje aktivnosti in nadaljnje razvoja v MOM po izteku kohezijskega projekta Center za kreativnost, razvoj izobraževalnih vsebin, zagotavljanje infrastrukturnih pogojev za razvoj področja ter oblikovanje razvojnih razpisov; druge iniciative na področju kulture.

Ciljne skupine

deležniki na področju kulture; vsa področja kulture

Nosilci

iniciative

Sodelujoči

vodstvo MOM; UKM MOM; UGD MOM; JZ, NVO
in SUK; SRPI

Rezultati

raznoliki deležniki na posameznih vsebinskih področjih, bolje povezani v konzorcije za oblikovanje skupnih dolgoročnih programov; iniciativa oz. pobuda za nekatere nove dolgoročne razvojne programe na področju kulture prenesena na civilno družbo – okrepljena civilna pobuda; MOM – učinkovit servis razvoja; novi programi z dolgoročno razvojno (lokalno in mednarodno) perspektivo

Kazalniki

iniciative v obliki konzorcija ali mreže s skupnim programom: najmanj 3; rešena prostorska vprašanja: najmanj 2; pripravljene in prijavljene državne in EU projekti (iniciative s partnerjem MOM): najmanj 2; realizirani (ali do izvedbenih faz realizacije privedeni) dolgoročni programi na področju kulture: najmanj 3

Ovrednotenje

finance: sofinanciranje projektnih dokumentacij, EU projektov, promocijskih dejavnosti
kadri: v okviru rednih delovnih nalog sodelujočih

Časovnica

2022–2026

X.11

Vzpostavitev sistemskega skrbnika in podpornih dejavnosti za razvoj kulturnega in kreativnega sektorja

Aktivnosti

UKM MOM bo vstopil v trajno sodelovanje z UGD MOM za razvoj podpornih dejavnosti razvoja KKS v mestu na osnovi oblikovanega razvojnega načrta.

Vzpostavljen bo sistemski skrbnik področja KKS pri RRA Maribor, ki s pomočjo multidisciplinarne ekipe različnih razvojnih služb MOM vodi, razvija in izvaja sistemsko podporo KKS. Namen ukrepa je sistemsko, strateško in akcijsko načrtovanje ter izvajanje razvojnih aktivnosti za KKS. Skrbnik bo zadolžen, da smiselno poveže vsa kreativna vozlišča in infrastrukturo za KKS in s tem omogoči sodelovanje ter vključevanje ustvarjalcev na področju KKS.

Pomembna naloga bo zagotavljanje prostorov za ustvarjanje, predstavljanje in prodajo ter usklajevanje podpornih pogojev uporabe.

Obenem se bo uveljavil način čvrstejšega vključevanja KKS na področjih arhitekture in oblikovanja v razvojne dejavnosti mesta, predvsem pa dosledne podpore mladim ustvarjalcem v KKS.

Ciljne skupine

deležniki na različnih področjih kulturno-kreativnega sektorja

Nosilci

RRA; UGD MOM; UKM MOM

Sodelujoči

vodstvo MOM; SRPI; JZ; NVO, SUK; podjetja, zbornice

Rezultati

sistematična skrb za razvoj KKS; prepoznava deležnikov in potreb KKS; vključevanje v regijske, nacionalne in mednarodne dejavnosti KKS; podporne storitve za KKS; vključevanje deležnikov s področja KKS v izvajanje programov podpornega okolja ter sodelovanje z gospodarskimi družbami ter z malimi in s srednjimi podjetji; dvig prepoznavnosti ustvarjalcev, kolektivov in kreativnih podjetij v mestu in regiji; podpora mladim ustvarjalcem v KKS

Kazalniki

strategija razvoja KKS; aktivni podporni deležniki področja KKS: najmanj 3; redne podporne dejavnosti (delavnice, svetovanja): najmanj 3 letno; vključeni deležniki v lokalni mreži KKS: najmanj 20; sodelovalni projekti (z lokalno skupnostjo, organizacijami in podjetji): najmanj 3 letno

Ovrednotenje

finance: subvencije za projekte EU na področju KKS; skrbnik za KKS na RRA
kadri: v okviru rednih delovnih nalog sodelujoči

Časovnica

2023–2026

X.12

Razvoj doživljajskih poti po dediščini Lenta in mariborske industrije

Ukrep se navezuje na specifične cilje 1, 2, 3, 5 in 10.

Aktivnosti

Projekt povezuje ključne točke, vsebine in dediščino, spodbuja kulturno-umetniški razvoj ter se vključuje v turistično ponudbo.

Določena bosta nosilca poti in oblikovani pogoji sodelovanja. Formirana bo strokovna skupina za konceptualni, vsebinski, organizacijski in tehnični razvoj poti. Ustanove s področja dediščine in strokovnjaki bodo v okviru delovne skupine prispevali z že znanimi dejstvi in novimi raziskavami k celoviti in inovativni interpretaciji materialne in nematerialne dediščine Lenta in nekdanje industrije. Namen razvoja je identitetna zaokrožitev prenovljene kulturne četrti na Lentu in javni prikaz industrijske dediščine s središčem (ogledni depo) v nekdanji MTT. Vsebine bodo predstavljene interaktivno, integrirane bodo v redne programe JZ in vsebine festivalov, vključene bodo v butično doživetje mesta in pridobitev certifikata Slovenia Unique Experience, ki ga podeljuje Slovenska turistična organizacija.

Ciljne skupine

deležniki na področju kulturne dediščine; kulturni producenti, ustvarjalci (JZ, NVO in SUK); KKS; uporabniki kulturnih vsebin – prebivalci in obiskovalci; turistični delavci

Nosilci

UKM MOM; JZ, na področju kulture ZTM

Sodelujoči

SRPI; RRA; NVO in SUK; KKS; UM;
zainteresirana javnost; turistična podjetja

Rezultati

potopitvena in stvarna izkušnja dediščine najstarejšega mestnega predela in industrije;
povezana kulturna ponudba Lenta; programi KUV na področju kulturne dediščine; vsebinsko, organizacijsko, promocijsko sodelovanje JZ, NVO in SUK; KKS; butična turistična produkta

Kazalniki

delujoče doživljajske poti: najmanj 2; vključeni deležniki: najmanj 5 JZ ter 10 NVO in SUK;
uspešna prijava na razpisih (za razvoj poti): najmanj 2; obisk (digitalni in v živo): 5.000 v 2026

Ovrednotenje

finance: sofinanciranje razvoja (priprava projektne dokumentacije, sodelovanje strokovnjakov in ustvarjalcev ipd.)

kadri: v okviru rednih delovnih nalog sodelujočih

Časovnica

2023–2024 razvoj poti, priprava projektne dokumentacije in prijava (RS, EU, idr.); 2025 začetek izvajanja; 2026 vključitev v redne programe JZ in turistično ponudbo

X.13

Razvoj umetniške transverzale

(delovno poimenovanje projekta)

Aktivnosti

V želji povezati vsebine kulturnih producentov in ustvarjalcev bo UKM MOM ustanovil delovno skupino za razvoj in oblikovanje celovite uporabniške izkušnje v okviru umetniške transverzale. Ta bo povezala raznorodne kulturne deležnike, vključno z vsebinami KKS in gospodarskega sektorja na območju ožjega mestnega središča: Židovski trg–Glavni trg–Koroška ulica. MOM bo pri ukrepih razvoja blagovnih znamk organizacijsko in finančno podprla razvoj blagovne znamke umetniške transverzale, kot jo bo razvila in poimenovala delovna skupina v participativnem procesu. ZTM bo strokovno podprl ter promocijsko umestil dejavnosti transverzale v kulturno turistično ponudbo mesta.

Oblikovanje celote bo izhajalo iz dejavnosti JZ na tem območju (Sinagoga, PAM, MKC, UGM, MK, MNO idr.), kjer bo pomembno stičišče predstavljal center Rotovž kot sodobno medgeneracijsko središče. Redna dejavnost JZ bo skozi izhodišča za načrtovanje sledila cilju povezovanja programov JZ z vključevanjem NVO in SUK.

Del dejavnosti bo podpiral razvoj KKS, tudi zagotavljanje prostorskih pogojev za delovanje področja, kot sestavni del transverzale.

Ciljne skupine

JZ na področju kulture; NVO in SUK; KKS; zasebna podjetja na področju trgovine, gostinstva, turizma; uporabniki kulturnih vsebin – prebivalci in obiskovalci (turisti)

Nosilci

vodstvo MOM; UKM MOM

Sodelujoči

UGD MOM; SRPI; druge službe MOM; JZ; NVO in SUK; KKS deležniki; ZTM; drugi

Rezultati

sodelovanje/povezanost kulturnih producentov in ustvarjalcev; sodelovanje/povezanost področja kulture z drugimi področji (gostinstvo, turizem, trgovina); vključenost KKS; blagovna znamka; skupne dejavnosti na transverzali vključene v kulturno turistični produkt; povečan turistični obisk na območju transverzale

Kazalniki

subjekti, povezani v razvoj dejavnosti transverzale: najmanj 20; razvita blagovna znamka transverzale; subjekti, povezani v redno izvajanje dejavnosti transverzale: najmanj 20; posamezne vsebine (na prostem in v objektih), vključene v transverzalo: najmanj 20; skupni dogodki in prireditve (na prostem in v objektih) na transverzali: najmanj 3 letno; enotna vstopnica na dogodke in prireditve transverzale: najmanj 3 letno

Ovrednotenje

finance: zajeto v U2, U11 in U16

kadri: v okviru rednih delovnih nalog na MOM in v JZ; strokovni sodelavci v stalni delovni skupini (U2)

Časovnica

2023: povezovanje in razvoj idej; 2024: implementacija, trženje

X.14

Razvoj Maribora z okolico v filmsko lokacijo

Aktivnosti

UKM MOM bo spodbudil povezovanje AV producentov in občinskih javnih služb ter svetoval in pomagal pri pridobivanju dovoljenj in soglasij, povezanih z ogledi lokacij, snemanji ipd.

UKM MOM bo pripravil katalog in cenik uporabe filmsko zanimivih nepremičnin v lasti MOM, ki bo javno (in vidno) objavljen na spletni strani MOM.

MOM bo uvedla denarno povračilo in določila konkurenčno višino stroškov produkcije v MOM, ki jih bo povrnila gostujočim producentom. To načelo bo skušala uskladiti tudi v okviru regije.

MOM bo podprla učinek ukrepa z ustrežno promocijo.

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 5, 7 in 8.**

Ciljne skupine

domači in tuji producenti AV vsebin;
ustvarjalci AV vsebin; proračun MOM

Nosilci

UKM MOM; druge
službe MOM

Sodelujoči

RRA; UM; NVO in
SUK na področju
AV; SOS in občine v
regiji

Rezultati

gostovanja filmskih projektov s finančnimi
in nefinančnimi učinki; Maribor z regijo
uveljavljen kot AV vsebinam prijazno
mesto; dvig širše prepoznavnosti mesta;
povezovanje domačih in gostujočih
producentov; krepitev domače produkcije AV
vsebin

Kazalniki

izdana dovoljenja/soglasja za ogled
in snemanja: 5; najem javnih površin in
nepremičnin v lasti MOM za gostujočo AV
produkcijo: 2; nefinančnih vložkov MOM v
AV projekte: po ceniku; denarno povračilo
gostujočim produkcijam: do 30 % vrednosti
porabe, predvidenih 5 projektov; regijski AV
projekti: 1; domače in tuje AV koprodukcije: 1

Ovrednotenje

finance: finančni in nefinančni vložki ter
denarna povračila za produkcije, strošek
zunanjega svetovanja; promocijske
dejavnosti; kadri: v okviru rednih delovnih
nalog na MOM, RRA, SOS

Časovnica

2025

X.15

Pričetek procesa vzpostavitve skupnostnih prostorov za kulturne programe zunaj mestnega jedra

Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 2, 3, 5, 6, 7, 8 in 9.

Aktivnosti

MOM bo zagnala dolgoročni proces zagotavljanja JKI v vseh delih mesta. Organizirane bodo javne razprave o potrebah in ciljih posameznih projektov, pripravljena bo dokumentacija za pridobivanje finančnih virov, projekti bodo prijavljeni na razpise.

V zasnovi so projekti na Teznem, v Limbušu in Magdaleni, največje potrebe pa so poleg teh prepoznane še na Studencih, Pobrežju in v Brezju (z Dogošami in Zrkovci). Velik skupnostni potencial kaže širše območje nekdanje MTT v Melju, ki je že v lasti MOM.

V pripravo skupnostnih projektov bo vključena Mariborska knjižnica z mrežo knjižnic, ki se prostorsko in programsko stikajo z MČ in KS (npr. v načrtih za Tezno, Studence in Pobrežje).

Ciljne skupine

kulturni producenti in ustvarjalci; vsa področja kulture; prebivalci MČ in KS zunaj mestnega središča; uporabniki kulturnih vsebin – obiskovalci, turisti

Nosilci

vodstvo MOM; SRPI

Sodelujoči

UKM MOM; SUP MOM; UVIZSR MOM; RRA; KS in MČ; JZ, NVO in SUK; ZTM; zainteresirana javnost

Rezultati

participativno prostorsko in vsebinsko načrtovanje na prepoznanih lokacijah; pripravljena dokumentacija za idejne projekte na prepoznanih lokacijah; prijave na različne razpise za sofinanciranje RS in EU; nove ustvarjalne in delovne skupnosti

Kazalniki

sklopi procesov participativnega prostorskega in vsebinskega načrtovanja: 7; oblikovani idejni projekti: 7; projekti s kompletno dokumentacijo: najmanj 3; projekti z zagotovljenimi finančnimi viri: najmanj 2

Ovrednotenje

finance: strošek participativnih procesov (delno zajeto v U6); strošek priprave projektne dokumentacije
kadri: v okviru rednih delovnih nalog na MOM, v MČ in KS, tudi JZ

Časovnica

2022–2024 procesi participativnega načrtovanja ter priprava idejnih projektov; 2023–2026 priprava projektne dokumentacije in prijava projektov na razpise; 2025–2026 začetek izvajanja vsaj dveh projektov

X.16

Posodobitev izhodišč za letno načrtovanje javnih zavodov v ustanoviteljstvu MOM na področju kulture

Ukrep se navezuje na specifične cilje 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8 in 10.

Aktivnosti

UKM MOM bo z JZ na področju kulture uskladal predloge posodobitev, ki ne posegajo v ustanoviteljske naloge.

Priporočilne usmeritve: sodelovanje pri pripravi in uporabi skupnega digitalnega orodja/platforme za kulturo (U4); usklajeno izvajanje programov KUV in dejavnosti razvoja občinstev (U7); programsko povezovanje med JZ, z NVO, SUK in drugimi kulturnimi producenti (U2); usklajevanje izvedbe festivalov v organizaciji JZ (U2); krepitev mednarodnega programskega sodelovanja; pridobivanje sredstev iz virov EU za razvoj kakovostnih programskih vsebin; kakovostna gostovanja v MČ in KS zunaj mestnega jedra ter izvajanje programov v javnem prostoru (U17); podpora dostopnosti kulture za vse ranljive družbene skupine.

Ciljne skupine

JZ na področju kulture; vsa področja kulture v MOM

Nosilci

UKM MOM; JZ na področju kulture

Rezultati

dolgoročni sinergijski učinki med JZ, NVO in SUK ter drugimi kulturnimi producenti; decentralizirano izvajanje javne službe na področju kulture in oživitve vseh delov mesta; večja dostopnost kulture in umetnosti v javnem prostoru; boljša kakovost bivanja in okrepljena turistična privlačnost; večja dostopnost kulture in umetnosti za ranljive družbene skupine; okrepljena družbena kohezija; dodatni finančni viri za kulturo

Kazalniki

dogodki in prireditve JZ v drugih delih mesta: najmanj 1 letno vsak JZ; dogodki in prireditve JZ na prostem: najmanj 1 letno vsak JZ; prilagoditve za ranljive družbene skupine: najmanj 1 letno vsak JZ; uspešna prijava/vključitev v EU projekt: najmanj 3 v obdobju; projektna partnerstva med JZ, NVO in SUK: najmanj 3 v obdobju

Ovrednotenje

finance: programska sredstva za razvoj partnerskih vsebin; sofinanciranje EU projektov
kadri: usposabljanje za strokovno spremljanje področja (UKM MOM)

Časovnica

2023–2026 in dalje

X.17

Prenova obstoječih programskih in projektih razpisov, uvedba razpisov za nova področja in sofinanciranje za kulturne projekte, izbrane na razpisih EU

Aktivnosti

UKM MOM bo pri izvedbi programskih in projektih razpisov na področju kulture upošteval naslednje smernice za prenovo razpisov: sprememba časovnice – razpisa za prihodnje leto bosta objavljena zgodaj jeseni in pogodbe podpisane na začetku tekočega leta razpisa oziroma po sprejetju proračuna za tekoče leto; prijavljanje in poročanje bo v celoti potekalo v digitalni obliki; strokovna delavnica za prijavitelje na temo dobrega finančnega in organizacijskega načrtovanja kulturnih projektov in programov ob objavi razpisov; uvedba načela pavšalov; obveza vnosa dogodkov na kulturni portal za sofinancirane programe in projekte; jasna definicija pojmov ter vnaprej določena pravila; sofinanciranje v okviru programskega razpisa bo izključevalo prijavo na projektni razpis; uvedba velikostnih razredov v programskem razpisu in glede na razred vnaprej določena višina deleža sofinanciranja; triletni programski razpis; uvedba velikostnih razredov projektov; posebna kategorija za mlade neveljavljene prijavitelje na projektnem razpisu; razpis za ljubiteljske dejavnosti v MOM izvaja JSKD, OI Maribor s komisijo, katere član je en predstavnik UKM MOM.

MOM bo v proračunu postopno namenila dodatne finančne vire za nove razpisne vsebine: sofinanciranje kulturnih projektov, izbranih na razpisih EU; podpora vsebinam KUV s ciljem razvoja platforme kakovostnih programov KUV in razvoja občinstev (za JZ, NVO, SUK in pravne subjekte drugih statusov); uvedba novih kriterijev, npr. časovna in prostorska umeščenost (vsi deli mesta, javni prostori), mednarodno povezovanje (npr. rezidence, izmenjave); delovne štipendije za SUK; razvoj novih produktov, storitev in poslovnih modelov KKS; vsebine v povezavi z razvojem programa novih kulturnih središč.

Ciljne skupine

kulturni producenti in ustvarjalci; vsa področja kulture; javnost

Nosilci

UKM MOM

Sodelujoči

vodstvo MOM; MS MOM; pravna služba MOM;
PIP; NVO in SUK; KKS, JSKD

Rezultati

učinkovita izvedba razpisov; preprosti postopki prijave in poročanja za prijavitelje; smiselna in pregledna porazdelitev finančnih virov; boljše načrtovanje dela za prijavitelje; izboljšani pogoji dela na UKM MOM v zvezi s pripravo in spremljanjem razpisov; (finančna) spodbuda za pridobivanje dodatnih sredstev za področje kulture iz virov EU; enakomernejša časovna in prostorska razporeditev kulturnih dogodkov z uvedbo dodatnih razpisnih kriterijev; kakovostne vsebine KUV in okrepljene dejavnosti razvoja občinstev; povečano kulturno dogajanje v javnem prostoru; povečana mobilnost domačih in tujih ustvarjalcev; kakovostna umetniška produkcija; mednarodna vpetost mesta na področju kulture

Kazalniki

prenovljen projektni razpis; prenovljen programski razpis; delavnice za prijavitelje: najmanj 6; novi prijavitelji: najmanj 1 letno; mladi (neuveležljivi) prijavitelji: najmanj 2 letno; subvencije za projekte EU: 3; enakomernejša časovna in prostorska razporeditev kulturnih vsebin: letni pregled koledarja dogodkov na kulturnem portalu; nove vsebine na platformi KUV: 10; delovne štipendije za SUK: 5 letno; rezidence in mednarodne izmenjave: spremljanje trenda na osnovi poročil

Ovrednotenje

finance: financiranje po novih postavkah za kulturo v proračunu MOM
kadri: v okviru dodatnih delovnih nalog na na UKM MOM zaradi prenove vseh razpisov in postopkov v prehodnem obdobju; redne delovne ure na MOM

Časovnica

2023–2025 postopno uvajanje novih vsebin: 2023 prvič polovica novih vsebin; 2024 prvič druga polovica novih vsebin; 2025 prenovljeni sistem v celoti v rednem poteku

X.18

Povečanje sredstev za kulturne programe

Aktivnosti

MOM bo kontinuirano povečevala sredstva za kulturne programe in projekte ne glede na gibanje sredstev za delovanje JZ v kulturi. Dinamika rasti sofinanciranja programov bo letna v obdobju strategije, sofinanciranje pa bo obravnavano ločeno od neprogramskih stroškov.

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
2, 3, 5, 7, 8 in 9.**

Ciljne skupine

izvajalci kulturnih programov in projektov;
ljubitelske kulturne dejavnosti; vsa področja
kulture

Nosilci

UKM MOM

Sodelujoči

vodstvo MOM; MS
MOM

Rezultati

višja stopnja trajnosti razvoja celotnega
področja kulture; stabilno delovanje
kulturnih producentov in ustvarjalcev; več
kakovostnih vsebin na področju kulture;
razvejane ljubiteljske kulturne dejavnosti

Kazalniki

rast sredstev za programe na področju
kulture v proračunu MOM 300.000 EUR letno;
od tega za razvojne programe JZ: 100.000
EUR letno; za programe in projekte drugih
producentov in ustvarjalcev pa: 200.000 EUR
letno

Ovrednotenje

finance: enakomerna letna rast proračunske
postavke za programe v kulturi
kadri: /

Časovnica

2023–2026

X.19

Ureditev področja varovanja kulturne dediščine ter investicije in investicijsko vzdrževanje javne kulturne infrastrukture

Aktivnosti

MOM bo sledila nalogam varovanja kulturne dediščine in potrebam prostora ter načrtovala investicije in investicijsko vzdrževanje v kulturi: priprava *Odloka o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v MOM* ter vzdrževanje spomenikov in spominskih obeležij; projekti izgradnje/prenove kulturnih središč; krepitev dostopnosti kulturnih vsebin z inkluzivnim oblikovanjem, npr. dvigala, klančine, indukcijske (zvočne) zanke, svetlobni napisi, taktilna vodila, lahke oznake; postopno večanje deleža sredstev za investicijsko vzdrževanje JKI v upravljanju JZ.

Ciljne skupine

JZ; NVO in SUK – uporabniki JKI; uporabniki kulturnih vsebin – prebivalci, obiskovalci; ranljive družbene skupine

Nosilci

vodstvo MOM; UKM MOM; SRPI

Sodelujoči

JZ, NVO na področju kulture in SUK;
zagovorniki ciljnih skupin

Rezultati

investicijski projekti v teku; *Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v MOM* ter vzdrževani spomeniki in spominska obeležja; dvig deleža realizacije investicijskega vzdrževanja JKI; neprekinjeno zagotavljanje fizične dostopnosti kulturnih vsebin

Kazalniki

delež realizacije sredstev za investicijsko vzdrževanje JKI v upravljanju JZ: najmanj 20 %; *Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena v MOM*; obnovljeni spomeniki/spominska obeležja: 5 na leto od 2023; inkluzivni arhitekturni in oblikovalski projekti v JKI: 5; uspešne prijave na razpise RS in EU: 3

Ovrednotenje

finance: proračunska sredstva za izvajanje investicij in investicijskega vzdrževanja JKI – zagotovitev 20-% realizacije; projektno sofinanciranje RS in EU (z usklajenim deležem MOM)
kadri: v okviru rednih delovnih nalog MOM (predvsem vodstvo, UKM, SRPI, SUP)

Časovnica

2023-2026

X.20

Strokovno kadrovanje na področju kulture

Aktivnosti

MOM bo kot ustanoviteljica področju kulture namenila več strokovnega in vsebinskega premisleka v procesih imenovanja predstavnikov v organe zavodov ter pri predlaganju in imenovanju vodilnih kadrov. Pri tem bodo prioritetni kriteriji: strokovnost in izkušnje na področju delovanja, motivacija za razvoj, inoviranje in raziskovanje ter odgovornost za uspešno uresničevanje javnega interesa na področju delovanja v skladu z obdobjno strategijo.

MOM bo dosledno izvajala določilo 3. odstavka 42. člena ZUJIK, ki predpisuje obvezno usposabljanje za člane svetov zavodov na področju kulture. Prednostno bo imenovala neodvisne strokovnjake z ustreznimi referencami.

MOM bo zagotavljala strokovno zasedbo odbora in komisij za Glazerjeve nagrade ter dosledno upoštevala kriterij strokovnosti v vseh organih in telesih na področju kulture v MOM.

UKM MOM bo v svoje redne delovne naloge uvrstil dejavnosti, povezane z izvajanjem SRK 2022-2026. Za zagotavljanje strokovnega opravljanja teh nalog bo treba povečati število zaposlitev v Sektorju za kulturo.

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
1, 4, 6 in 8.**

Ciljne skupine

JZ na področju kulture v ustanoviteljstvu
MOM; strokovne komisije in odbori na
področju kulture; zainteresirana javnost

Nosilci

vodstvo MOM; UKM MOM

Rezultati

kompetentni organi JZ na področju kulture;
zastopanost neodvisnih strokovnjakov v
sestavah organov JZ; strokovno imenovanje
vodilnih delavcev v JZ; strokovna podpora
dejavnosti na področju kulture v mestu;
okrepljen položaj kulture v mestu

Kazalniki

delež neodvisnih strokovnjakov v organih
JZ: letna rast glede na stanje v 2022; redna
usposabljanja za člane svetov JZ: vsi novo
imenovani člani v obdobju 3 mesecev od
imenovanja; delež neodvisnih strokovnjakov
v sestavi komisij in odborov: letna rast
glede na stanje v 2022; nove zaposlitve v
Sektorju za kulturo: 2

Ovrednotenje

finance: sredstva za zaposlovanje
kadri: dve novi zaposlitvi v Sektorju za
kulturo UKM MOM

Časovnica

2023-2026

X.21

Spremljanje zaključevanja ukrepov v teku iz *LPK 2015–2020*

Aktivnosti

UKM MOM bo spremljal zaključevanje tistih ukrepov iz *LPK 2015–2020*, ki se izvajajo in niso bili uspešno dokončani v obdobju preteklega *LPK*. To so naslednji ukrepi: izvedba projekta Nove Umetnostne galerije Maribor (U5, U19); izvedba projekta izgradnje osrednje enote Mariborske knjižnice na Rotovškem trgu (U5, U19); zagotavljanje umetniških ateljejev za domače likovne ustvarjalce in rezidenc za mednarodne izmenjave umetnikov (U8, U19); zagotovitev pogojev za produkcijo avdio-vizualnih umetnosti in filma na temelju povezovanja ustvarjalcev in izvajanja izobraževalnih programov na tem področju ter omogočanja skupnih projektov (U8, U10, U14); sprejetje strategije kulturnega turizma Mestne občine Maribor (U3); postopna širitev odprtega brezžičnega omrežja v mestu; uresničevanje preteklih ukrepov v teku se bo spremljano in vrednotilo skupaj z obravnavo ukrepov iz tega dokumenta (U6).

**Ukrep se navezuje
na specifične cilje
LPK 2015–2020.**

Ciljne skupine

JZ, NVO v kulturi in SUK; uporabniki kulture – prebivalci in obiskovalci

Nosilci

UKM MOM; SRPI

Sodelujoči

vodstvo MOM; drugi uradi in službe MOM; JZ, NVO v kulturi in SUK; javnost

Rezultati

smiselna povezava ciljev te strategije z LPK 2015–2020; zagotovljeno spremljanje in vrednotenje uresničevanja preteklih zavez

Kazalniki

javno objavljane doseganja rezultatov uresničevanja ukrepov LPK v skladu z metodologijo spremljanja in vrednotenja uresničevanja akcijskega načrta SRK

Ovrednotenje

finance: investicijski načrt – center Rotovž; ateljeji in rezidence – zajeto v U8, U19; AV področje – zajeto v U8, U10, U14; širitev 14 točk – analogija WiFi4EU
kadri: v okviru rednih delovnih nalog na MOM; strokovni sodelavci

Časovnica

2022–2026

V dokumentu je kot nezaznamovana rabljena oblika za moški spol v pomenu katerega koli spola, kjer so poimenovanja izrazito izpostavljena, sta uporabljeni obliki za ženski in moški spol.

Fotografi

Andrej Firm, BUM! Moment

Jernej Furman, CC BY 2.0, Wikimedia Commons

Boštjan Lah, Kulturni bazar v regiji 2021

Urška Lukovnjak, Kulturni bazar v regiji 2021

Anamarija Nađ, Kolektiv ZIZ

David Orešič, Platforma sodobnega plesa 2021

mariborart, Likovna umetnost v prostoru mesta Maribor

Marko Pigac, Muzej narodne osvoboditve Maribor

Arhiv Umetnostne galerije Maribor

Igor Unuk, Mladinski kulturni center Maribor

Gregor Salobir, Pekarna Magdalenske mreže

Miloš Vujinović, Kulturni bazar v regiji 2021

Oblikovalec

Blaž Krump, Pregib

MARIBOR, AVGUST 2022

RAZ
KUL
ME
MAR
OBB
202

